Ünneplőben

Kecskeméti közéleti lap

Köztér

Ára: 28 Ft

II. évfolyam 3. szám

1999. március

A harmadik napon

A húsvét minden jeles napunk közül a legsokszínűbb. Kizöldülnek a fák, előbújnak az első virágok, s a szélárasztotta vizek visszatükrözik a napfényt az égre. Téli gönceit eldobja az ember: a megújuló természet csodája betölti egész valóját. Ez az az ünnep, amely társat kíván, magányosan meg nem ülhető.

Ha párra nem lelt, akkor végigzarándokolja legalább ismerőseit, okot sem keresve a látogatásra: hisz bevett szokás a locsolkodás.

Nagy tavaszi leltár ez, a telet túlélők ősi öröme. Ez az igazi új év, nem csinált, mint a naptári. A természet évkezdete. A keresztény világ pedig gyászol. Jézust, a Megváltóját. Előttünk pereg a történet: a virágvasárnapi diadalmas bevonulástól a magány keservéig. A kín útján a Golgotáig. Fölidézhetjük a vérszomjas csőcselék diadalát.

A döbbenetet. Méltatlanságunkat a megváltásra. Három napunk van töprengeni az emberré lett Isten történetén. Latolgatni: kellett volna, s mit lehetett volna tenni? Megmenteni? Sorsára hagyni? Melléállni? Megvédeni? Árulásainkra, gyávaságainkra keresünk-e, találunk-e mentséget? Vagy elég a lelkünk nyugalmához, hogy a kimaradtunk a tömegből? Csak figyeltük, mi lesz a vége? Egyáltalán, fölfogtuk-e, mi történt a szemünk előtt?

Ekkor hozzák az asszonyok a hírt: Jézus nincs a sírban. Tamás, a tanítvány látja, de csak a lándzsaszúrt sebet megtapintva hisz.

Jézus nem halott, föltámadott! A kizökkent rend helyreállt, a halálon diadalmasodott a élet. Ünnepelhetjük Krisztust, megváltott életünket. A feloldozást. A lét új fejezetét. A tavaszt. A reményt.

Ahogy írva van, a harmadik napon.

n.m.

A költészet ünnepén

József Attila születésének dátuma (április 11.) a Költészet Napja. Ezzel az ünneppel ugyan nem jár akkora felhajtás, mint a Valentin nappal (nincs is rá akkora fizetésképes kereslet), ám kiváló alkalom elgondolkodni azon, hogy magyarságunk őrzőjében, a nyelvben, az első fennmaradt strófái óta: "Virágnak virága, / Világnak világa" (Ó-magyar Mária siralom) miként bontakozott ki - olykor dudvákat is hajtva - az érzelmek, a gondolatok "virága", a vers. A Katona József Könyvtárban április 13-án 17 órától várják az érdeklődőket, hogy irodalmi és képzőművészeti rendezvénnyel köszöntsék a Költészet Napját.

Szakmai elismerés

Jóleső érzés, ha az általunk ismert és megbecsült kecskemétieket kiváló munkájuk alapján az országos dolgok intézésébe is bevonják. Az egész magyar kulturális élet szakmai irányítását átfogó Nemzeti Kulturális Alapprogram tizennégy szakmai kollégiumának névsorában igen jól csengő neveket olvashatunk. Az iparművészeti szakmai kollégium tagjai között Probstner János, a közművelődésiben Lángné Nagy Mária, a múzeumiban dr. Kriston Vizi József kapott tagságot. A szakmai kollégiumok vezetőit a Nemzeti Kulturális Alapprogram bizottságának javaslatát figyelembe véve a kollégiumok tagjai közül a kultuszminiszter nevezi ki. A könyvtári szakmai kollégium elnökének tisztét - szakmai munkásságának elismeréseként - Ramháb Mária, a Katona József Megyei Könyvtár igazgatója tölti be.

Déli Szélben a polgármester

Az MTV Szegedi Stúdiója március 26-án sugározza a Déli Szél sorozat legközelebbi összeállítását, amelynek ezúttal dr. Szécsi Gábor kecskeméti polgármester lesz a vendége. - Ön mit kérdezne a hírös város vezetőjétől? - így hangzik a műsorvezető-szerkesztő kérdése. Levélben megírhatják 6720 Szeged, Kálvária tér 22. A borítékra írják rá: „Polgármester-faggató". Az adás napján a 62/ 480-544-es telefonon lehet kérdéseket feltenni.

A beregszászi gyerekekért

Az Európa Jövője Egyesület és a Szalézi Munkatársak Kecskeméti Egyesülete felhívással és kéréssel fordul Kecskemét lakóihoz, intézményeihez, vállalkozóihoz, hogy segítsenek testvérvárosunkban, Beregszászon új magyar iskola és egy cserkész ifjúsági központ létrehozásában.

Beregszászon egy ottani viszonyok között is rossz állapotban lévő épületben mód nyílna új magyar nyelvű iskola megnyitására, egyelőre egy tanteremmel. Az ukrán hatóság engedélyezik az új iskola megnyitását, de a feltételek megteremtése az ott élő magyarokra hárul. Az ott élők helyzete, megnyomorítottsága nem teszi lehetővé, hogy szeptemberben megnyissák iskolájukat. A cserkész központ kialakítása több szempontból is bázisa lenne a majdan induló iskolának.

Padló kell és festék, ajtó és ablakkeret, üveg, radiátor, mosdókagyló és WC, csövek a vízvezetékhez, csapok, gázkazán, keverőszivattyú, faxos telefon, fénymásoló, padlószőnyeg és függöny, bútorok.

Minden, amire szükség van egy iskola felépítéséhez. Kell magyar nyelvű könyv, tanszer és taneszköz, még kréta is. Nem lenne fényűzés, ha lenne tv és videó, írásvetítő. Az ottani gyerekeket is hozzá kellene segítenünk ahhoz, hogy számítógépek segítségével okosodjanak.

Kérik mindazokat, akik segíteni tudnak adományaikkal, keressék telefonon az Európa Jövője Egyesületet (76-484-010) és a Szalézi Munkatársak Kecskeméti Egyesületét (06-30/9587-114).

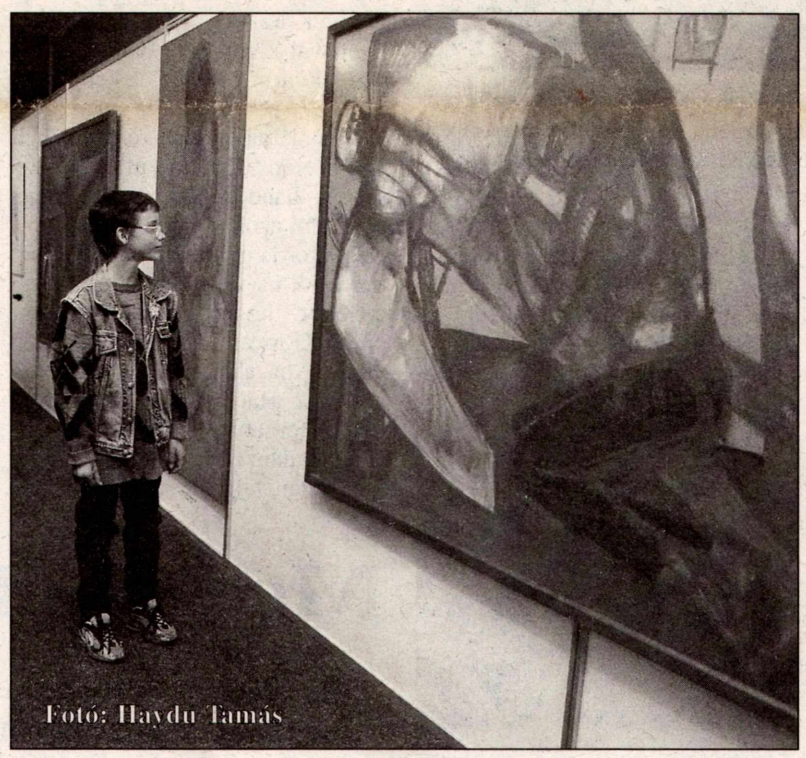
A tankönyveket, tanszereket, gyermek és ifjúsági, szépirodalmi könyveket a Bányai Gimnázium könyvtárában Bajtai Mária gyűjti.

Felajánlások már érkeznek: A Szokinter BT. (Szokoli Zoltán vállalkozó) függönyöket és szőnyegeket, a Free Line Kft. (Király József cégtulajdonos) építőanyagokat, festéket és 3-4 fő szakember egyheti kinti munkáját, a Telemozi Kft. (Ökrös Gergely ügyvezető) pedig egy színes televíziót ajánlott fel - tájékoztatta a Közteret Farkas Gábor és Mák Kornél egyesületi elnök.

Tavaszi Fesztivál

Kodály Budavári Te Deuma és a Psalmus Hungaricus oratórium hangzott el a Tavaszi Fesztivál ünnepélyes nyitókoncertjén. Dr. Sárközy István alpolgármester bevezetőjében részletesen szólt a művek történelmi hátteréről, keletkezésének körülményeiről. A Kecskeméti Pedagógus Énekkar és a Debreceni Kodály Kórus (karigazgató-művészeti vezető: Erdei Péter) másodszor adta elő Kecskeméten a két művet közösen, a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar (karnagy: Gerhát László) közreműködésével. Szólisták: Fodor Beatrix - szoprán, Lax Éva - alt, Daróczi Tamás - tenor, Szvétek László - basszus.) A Psalmus szólistája Daróczi Tamás volt, a kecskeméti Kodály Iskola Miraculum Gyermekkara (karigazgató: Durányik László) először énekelte a monumentális műhöz utólag készült szólamokat.

Fotó: Haydu Tamás

Kondor Béla jelei

A huszonhat éve halott művész alkotásaiból nyitott tárlaton a képek és a versek együtt láthatók és olvashatók. Önvallomásában a "jelek" hagyásáról, mint emberi kötelességről szólt Kondor Béla. Verseiből két kötet jelent meg, a második, gyűjteményes is a halála után. Alkotó időszaka mindössze tizenöt év volt, szenvedélyes életet élt. Világát angyalok, ördögök és angyallá válni akró de szüntelenül elbukó emberek népesítik be.

(A Darázskirály c. képéről a 9. oldalon olvashatnak.)

Így látták a francia diákok

Hatodik alkalommal látogattak Magyarországra francia hallgatók Rennes Tanárképző Egyetemi Intézetéből.

Képzési programjukban szerepel egy-egy ország oktatási rendszerének megismerése, így évről évre csoportosan érkeznek a Tanítóképző Főiskolára, ahol – a lassan évtizedes cserekapcsolat jegyében – előadásokat tartanak számukra és megszervezik szakmai programjukat.

Az idén a Főiskola gyakorló intézményein kívül a Lánchíd utcai Általános Iskolában, Bányai Júlia és a Református Gimnáziumban, és a Kandó Kálmán Szakközépiskolában jártak a vendégek.

A látottak mély nyomot hagytak emlékezetükben, erről tanúskodik egyikük alább közölt írása is:

Történelme során Magyarország több államszervezeti modellt is megismert (Oszmán Birodalom, Habsburg császárság, sztálini kommunizmus, az USA-ból érkező, a McDonald's, Coca-Cola, világát magával hozó kapitalizmus): ezt a történelmet eleveníti fel a városháza díszterme is.

Tudjuk, hogy a külső minták erősen befolyásolják az államok arculatát, a nemzeti identitás azonban mélyebben gyökerezik. Magyarország a jövőbe is magával viszi múltjának értékeit, de emlékezni fog az elkövetett hibákra és azokból tanulva fog szembenézni a határain bebocsátást kérő vagy csak egyszerűen beszivárgó kapitalista és európai modellekkel. Reméljük továbbra is megőrzi történelmi örökségét és kultúrája, eredete, nyelve és főleg népművészete révén eszmél múltjára és a jövőbe vezető útra.

Ezt az értékkeresést és a gyökerekhez való ragaszkodást tapasztaltuk, amikor a zenei folklórból merítő Kodályról hallottunk, de ez tükröződött a diákok iskolájukhoz fűződő kapcsolatában is (az iskola falán látott tablók, a legjobb hallgatók fotói). Ez az összetartozás-érzés kiemeli az emberi tulajdonságok értékét és megragadhatóvá teszi a magyar identitás lényegét, amit nem az államban, hanem lakóiban kell keresni. Ezt éreztük, amikor egyszerű, nagylelkű, őszinte és melegszívű emberekkel találkoztunk Kecskeméten.

Írta:
Daniel Le Beuan

Egy kép - egy hír

A Katona József Színház művészei a március 15-i műsor után a "díszletkoszorút" viszik Kossuth Lajos szobrához.

• • •

A Nyíri-erdőben az idén is több ezren ünnepeltek. Mihócza Zsolt ménteleki pedagógus a megyei hagyományőrző bandérium tagjaként "csatázott" a Nyíri-erdei ünnepségen. Képünkön már békeidőben: gyermekével a karjában. Úgy látszik, hogy lesz huszárutánpótlás.
(jobbra)

• • •

Kecskemét legendás hírű népművelője, Heltai Nándor "emlékeiből" rendeztek kiállítást a Katona József Emlékházban. A megnyitón nagyon sok érdeklődő vett részt, és köszöntötték a hetven éves Heltai Nándort.

• • •

A Farkas László plébános szerkesztésében megjelent helytörténeti érdekességeket is tartalmazó könyv megvásárolható a főplébánián.
(lent)

A Cifrapalotában a Kecskemét képzőművészete a XX. század második felében című kiállítást a rendező, ifjú Gyergyádesz László mutatta be a megnyitón megjelent közönségnek. *(lent)*

• • •

Irányi István emlékkiállítása a Cifrapalotában június 27-ig várja az érdeklődőket. A Nemzeti Múzeumban őrzött, Irányi által tervezett díszpolgári oklevelet Kecskemét adományozta Klébensberg Kúnó kultuszminiszternek a háború előtt. A relikviát csak a megnyitó napjára kölcsönözte a Nemzeti Múzeum.
(jobbra)

• • •

Kodály iskola házi galériájában a hónap végéig tekinthetők meg Mészáros Marianna grafikái. A művésztanár a kép bal oldalán, a megnyitó közönségével.
(balra)

Egészpályás feltámadás

A fagyokat ígérő, harapós őszben, amikor épp folyt az ország helyretétele, azt mondta a miniszterelnök: most gatyába rázzuk, amit kell (és lehet), februártól pedig eljön a konszolidáció kora.

Eljött s elmúlt a február. Én pedig nem tudom, hogy már konszolidálva vagyunk-e, vagy még ezután jön a java - az olvadással meg a belvízzel együtt.

Nem mintha azt hinném, hogy könnyű dolga van szegény Fidesznek. De Gaulle tábornok annak idején arról panaszkodott, hogy lehetetlen olyan országot kormányozni, amelyben több mint háromszázféle sajt létezik. Na most, tessék számba venni, hogy lehet-e olyan országot konszolidálni, ahol egy pék „levédheti" a Szabadalmi Hivatalban a szögletes pogácsát, ahol egy „hamis" Mercedesért hamis Rippl-Rónai-képeket lehet csereberélni, vagy ahol körözött pedofilok járnak be a Parlamentbe arcképes igazolvánnyal (plusz hamisított CIA-dokumentummal!) egy magyar-orosz tulajdonú káefté informatikusaiként.

Lehet-e tisztába tenni egy olyan országot, ahol a külországbéliek egyszerűen elkötnek, nevükre íratnak tisztes hazai vállalkozásokat, majd letagadják még azt is, ha csendestársai voltak egy akciónak, mint például a 210 napja ismeretlen Kaya Ibrahim vagy a 213 napja lapító Josip Tot, akik a legpechesebb magyar üzletemberrel, Schlecht Csabával kötöttek bravúros, országos feltűnést keltő üzleteket.

Vagy ha nem így volt, hanem ők is áldozatok, akkor az a kérdés: lehet-e mifelénk lopott útlevelekkel second hand cégeket venni, bejegyeztetni azokat, majd felszívódni? (S akkor is nyitva marad a kérdés: kinek jó, ha valaki csak azért vesz cégeket, hogy aztán eltüntesse őket? Ki az a hülye, aki csak azért vásárol házakat, hogy utána felgyújtsa? Hacsak nem biztosítási csalást forgat a fejében az illető...)

Egyáltalán: nem vállalkozott-e reménytelen feladatra a Fidesz? Lehet-e esély arra, hogy a fantomok konszolidálhatók? Belefér-e ebbe a programba az, hogy a szőnyegen forgó káefték nevet, telephelyet változtattak, lenyelték a mérleget, a hivatalos leveleket visszaküldték, a telefonokat üzenetrögzítőre kapcsolták, viszont csinos köztartozásokat hátrahagyva kiiratkoztak az adózók közül, s a hivatal néhány nagy ívű legyintés után - büntetésképp - majd „törli" őket a cégnyilvántartásból. No de hisz, ők mintha ezt akarták volna! (A „büntetés ennek már irgalom" - mondta volt a bukott Bánk bán II. Endre királyunk, pedig nem is ő volt az APEH elnöke.)

Lehet-e jogbiztonságot ígérni egy olyan országban, ahol otthagyják a Nemzeti Színház gödrét, ahol manipulálják a kereskedelmi tévék pályázatait, ahol a törvényhozás mulasztásos alkotmánysértést követ el a médiakuratóriumokat illetően?

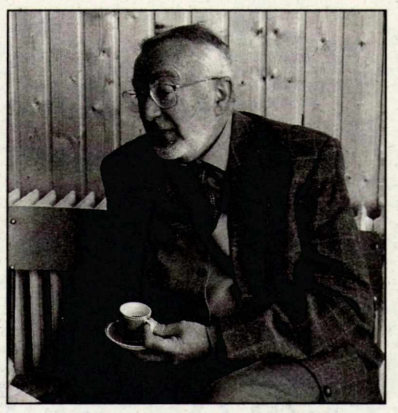
Konszolidálva van-e már - mondjuk - a Független Kisgazda Földmunkás és Polgári Párt? Torgyán miniszter úr észrevette-e? Csak a héten azt láttam: Orbán nem fogadja Torgyánt, aki egyezkedni szeretne sportról és agráregyetemekről (merthogy koalíciós partnerek volnánk, vagy mi!). De a miniszterelnök nem is érti, hova lábujjhegyezik ez a kicsi gazda. Hozzá? Föl? Beszéljen az illetékes miniszterekkel - mondja, aztán, ha nem egyeznek, vagy csacsiságot találnak ki, akkor majd eligazítja őket. S míg Torgyánnak coki, addig - ugyane napon - a középpályás államférfi leszáll a focisták közé, átad egy ultimátumot, ígér nekik tizenkét év múlva dobogós helyet, európai élmezőnyt, sikert, jobbszélről indított passzokat, egész pályás feltámadást. Torgyán úr meg ott áll, mint az elhagyott vőlegény a lakodalomban, a maga parlagon heverő tehetségével, recseg a koalíció. S hiába a „hajráfradi", az „egyetemet vissza nem adunk" - a miniszterelnök úr nem tárgyal. Nyilván azért: mert ő már konszolidálva van.

Februárra békét ígért a kormányfő, mondta: addigra túl lesznek a munka dandárján, bankok konszolidálva, Mol konszolidálva, parlament kiritkítva, tévékuratórium konszolidálva, '56-os Intézet elintézve, lappiac kiegyensúlyozva, pozitív diszkrimináció bevezetve, mérleg: egyensúlyban, tőzsde: fölfelé, EU a küszöbön, NATO a spájzban, tanácsadók, főtanácsadók, személyi fülbesúgók a helyükön, az MDF is a helyén, a magáén (a kereszténydemokratákról nem is beszélve) - mi kell még?

Jöhet az ütőképes magyar labdarúgó-válogatott úgy 2011 táján (ha jól számolom), amikor majd Kaya Ibrahim közös vállalatot nyit Josip Tottal, Schlecht Csaba átveszi a Szerencsejáték Rt-t, róla nevezik el a 13+1 találatos totószelvényt, Simicska Lajosról megmintázzák a Hallgatás Szobrát, Pelikán ékszerüzletet nyit a Teve utcában, Kiss Ernőt Brüsszelbe szerződtetik a Manneken-Pis helyébe, Szabó Lukács 28 milliós forgatókönyveket ír (és olvas!), költözhet a köztársasági elnök is a Várba, a Mahir a Parlamentbe, a kancellária a Magyar Televízió épületébe, az MTV a Nemzeti Színházba, a Teátrum a Schwajda-villába, a Napi Magyar Nemzet szerkesztősége a Mérleg utcába, az SZDSZ a Göncöl szekérre, a Szent Korona Társaság a szülészeti klinikára, a pékek a Találmányi Hivatalba, Rippl-Rónai a Xerox Múzeumba, a magyar-orosz szakos pedofil, akinek zsebében van a (hamis) igazolvány arról, hogy ő amerikai kém - jusson neki is ennyi a feltámadásból! -, mehet vissza Washingtonba (vagy Moszkvába, ez ma már fakultatív). - Ugyanis itt már minden konszolidálva van.

Bölcs István

(A szerző ajánlásával és hozzájárulásával közöljük a 168 óra című hetilap cikkét.)

Médiaháború után

Bölcs Istvánt, aki a 168 óra című hetilap főszerkesztő helyettese, Kecskeméten sokan ismerik. Pályáját tanárként a Bányai Júlia gimnáziumban kezdte. Most, hogy a tanintézet nagyszabású rendezvény-sorozattal ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját, Bölcs István rendhagyó filmesztétika órát tartott az iskola diákjainak. Ezt az alkalmat ragadta meg a Köztér, hogy becsöngetés előtt feltegye kérdéseit.

- Meghatározta életpályáját az, hogy pedagógusként kezdte?

- Apám is tanár volt. Folytatom azzal, hogy a Katona József Gimnáziumban fantasztikus tanáraim voltak: Szűcs Rudolf, Orosz László, dr. Majoros József... A család és az iskola együttesen indított a pályámon. Valamikor a hatvanas években a Valóság című folyóiratban rémülten olvastam Ádám professzor cikkét a felgyorsult világról: az ismeretek felezési ideje olyannyira lerövidül, hogy egy értelmiséginek pályája során 6-7 ismeretkorrekciót kell majd végrehajtania?! Most, hogy immár nyugdíjas vagyok, összeszámlálhatom, megvan a hét. Kezdtem a Bányaiban, folytattam Budapesten az egyetemen. Azután a Magyar Rádió: előbb az ifjúsági osztályon, majd a kulturális rovat vezetése. Majd hetilap, plusz a film. A rendszerváltozás bölcsészből üzletemberré formázott, mondhatom, ez a változás volt a legérdekesebb, és anyagilag a leghasznosabb is.

- Mondják, a háborús év duplán számít. És a médiaháborús?

- Szomorú vagyok. Azt hittem, hogy a 129 rádiós emlékezetes elbocsátásával befejeződött a médiaháború. Mostanra azonban kiderült, hogy számozni fogjuk ezeket a csatákat, hiába hirdettük meg a 168 órában a békés együttmunkálkodást. Van egy ostoba médiatörvényünk, ami azon túl, hogy szégyen, de magában hordta az új ütközet lehetőségét. Ámbár a helyzet ma más, államilag drasztikusan már nem befolyásolható a média, hiszen a kereskedelmi adók léteznek.

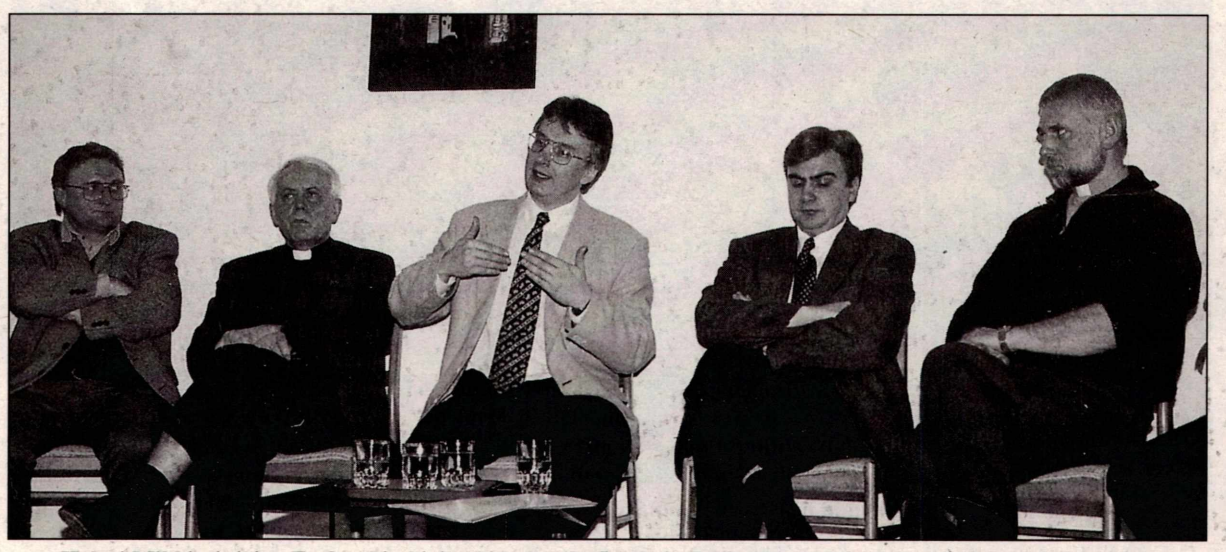
Nem szeretnék jósolni: de az Írisz tv föllebbezésére sokmilliárd forint elmegy, az RTL-nek szabálytalanul ugyan, de szerződése van, tehát benyújtja az ORTT-nek a számlát, az pedig honnan máshonnan, mint az adófizetők zsebéből fizet. Ne legyen igazam abban, hogy a TV2 ellehetetlenül, s nem lehetetlen, hogy a 2002-es választásokra a nemzeti tőke televíziót hoz létre. Hogy ez mit jelent az Európa Uniós csatlakozásunk szempontjából? Hogyan fogad Európa egy ilyen kapkodó, korrupt, törvényszegő médiapiacot? A II. médiaháborúban nem csak a médiaműhelyek kerülnek veszélybe, de az ország presztizse, az EU konformitása is.

Nagy Mária

Államtitkár a közösségépítőknél

A találkozó közönsége

Halasi Miklós építész, Farkas László érseki helynök, Semlyén Zsolt államtitkár, Szécsi Gábor polgármester, Jávorka Lajos plébános, egyesületi elnök

Kis túlzással mondhatjuk: a hetvenes években gombamód nőttek ki Magyarország városaiban a lakótelepek. Sok tízezren foglalták akkor a „panel-paradicsomi" kényelmet ígérő otthonaikat.

Manapság ugyan lehet azon vitatkozni, hogy milyen életformát nyújt ez a kényszerlakhelyzet az ottmaradás mellett nem szabad akaratukból döntő embereknek, az azonban aligha kétséges, hogy az életminőséget nemcsak a külsőségek határozzák meg, hanem az a belső igény, ami kunyhóban vagy palotában, vagy éppen a panel 55 négyzetméterén az emberekben él.

A széchenyivárosi templomépítő közösség létrejötte, munkálkodása azonban azt példázza, hogy Jávorka Lajos plébános, a Szent Család nevét lobogóra tűzve, olyan úton indult el, amely más, mint a történelmi egyház hagyományos „lélekhalászata". Más, mert a kor és a körülmény is más. Más abban is, hogy a kirekesztés helyett a jószándékkal közeledőket befogadja, nem kételkedik eleve a szándékok tisztességében.

Semjén Zsolt, az egyházi ügyekkel foglalkozó államtitkár a közelmúltban érdeklődésével és látogatásával a közösséget. Zsúfolt programot kellett lebonyolítania a minél teljesebb megismerkedéshez, dehát ebben felkészültsége és fiatalsága segítségére volt. Természetesen élt azzal az alkalommal is, hogy azoknak a kecskemétieknek, akik a katolikus vallást követik, vagy lelkükben nyitottak az egyház iránt, - hisz a XX. század végéhez közeledve sok ember keresi a lélek megnyugvását ígérő utat - a helyi médiában közvetítse a kormány egyházi politikájának szándékait.

A kápolna épület mellett már készül a közösségi ház alapozása

A Köztér szerkesztője megragadta az alkalmat, hogy olyan kérdésre kérjen választ, amely, ha nem is kap hangot szélesebb körben, de mindenképpen kapcsolatban van az egyházi élet mindennapjaival: nevezetesen az egyházi zene jelenlegi állapotával. Tette ezt annak okán is, hogy nemrégiben vált ismertté: M. Bodon Pál zeneiskola egyházzenei tanszék indítását fontolgatja. Az államtitkár úrral folytatott beszélgetésből az is kiderült, hogy közvetlen közelről érintett a témában.

Felesége ugyanis egyházi muzsikus, aki hamarosan könyvet is jelentet meg ebben a témában. Amellett templomjáró emberként, de államtitkárként is sok helyütt megfordulva tapasztalhatta, hogy míg az egyházi zenének kiváló művelői vannak, addig a templomi szertartásokon, temetéseken is gyakorta nem áhítatkeltők a zenei megnyilvánulások. Tudván tudjuk, hogy ennek ezer oka van. Kezdve azzal, hogy a mai kor nem kedvez az egyházi népének újjáéledésének, mint ahogy a magyar népdal sem örvend általános ismertségnek, noha éppen Kodály városában nem illik mentséget keresni erre a csak szomorúsággal konstatálható tényre. És folytatva azzal, hogy a hivatásos egyházi muzsikusok „derékhadának", a kántoroknak a képzése sincs megnyugtatóan megoldva: így hát gyakorta nem a szakmai képzettség, hanem a vallásos elkötelezettség alapján választják őket a mindkét szempontból egyaránt fontos követelmény valamelyikének „feláldozásával".

Azt viszont Semjén Zsolt államtitkár úr bízvást kijelentette, hogy az egyházi támogatások tényszerű növekedése remélhetőleg az ebbéli belső igény kiteljesedését is elősegíti, természetesen akkor, ha az egyházi körök is törekednek erre a megújulásra.

Példát is hozott arra, hogy az igény jelen van, sőt a magyar egyházi népének, amely olyannyira erős kifejezése a magyar emberek áhítatának szinte a reneszánszát kezdheti.

Az országos milleneumi ünnepségek sorában Nemeskürti István, az egyházi népénekek méltó megszólaltatására egy hatalmas összkar „egybehozását" tervezi.

Így legyen.

Írta: Nagy Mária

Vár a Polgári Kaszinó!

A magyar társadalmi átalakulás egyik fő iránya és célja a polgárosodás. Ez a fogalom nem ismeretlen a magyar társadalomban, illetve a közgondolkodásban. Már a korábbi évszázad(ok)ban is törekvés nyilvánult meg ennek megteremtésére. A hosszú átmenet és lefojtottság után manapság egyre-másra alakulnak a civil szervezetek, amelyeken át vezet(het) az út a polgárosodáshoz, a polgárság kialakulásához.

E témában kerestük meg dr. Lapp Jenő urat, a kecskeméti Polgári Kaszinó elnökét.

- Mikor, hogyan és kik, milyen céllal alakították meg a Kaszinót?

- A polgári kaszinók a múlt század első harmadában kezdtek megalakulni hazánkban, jelesül 1831-ben Kecskeméten. Valamennyi egylet, polgári kaszinó az 1825. évi Reform Országgyűlés szellemében, Széchenyi gondolatait igyekezett megvalósítani a feltörekvő polgárság kialakulásának érdekében.

Az 1848-as Ifjúsági Forradalom politikai vívmányai egy olyan folyamatot indítottak el, amelyet már a szabadságharc bukása sem tudott megállítani. Ezt követte az 1867-es kiegyezés, amely gazdaságilag is megerősíti a polgárosodás folyamatát. Sajnálatos, hogy ez a fejlődési folyamat az államosítással megszűnt.

A rendszerváltást követően megnyílt - ismét - a lehetőség a civil szervezkedés irányában, és 1994-ben Kecskeméten Előry Kálmán úr, a városi nyugdíjas szövetség akkori elnöke indította el újra a Polgári Kaszinózás gondolatát a megvalósulás útjára.

- A kaszinó célját önmaga adja. De utalnék az említett időben megalakult kaszinó alapszabályában megfogalmazottakra: "A város polgárosodásának elősegítése, hagyományokon alapuló kulturális, irodalmi, zenei, művészeti és tudományos igényű programok szervezése útján." Ez természetesen nagyon sok mindent foglal magában, amire itt nincs lehetőség kitérni.

- Ha az ember ezt hallja: kaszinó, valami olyan kép jelenik meg a képzeletében, ahol csilláros, tükrös, elegáns hangulatos teremben, netán gőzölgő fekete, vagy éppen habzó, friss sör mellett fiatalok, idősek, hölgyek, urak beszélgetnek, esetleg kártyáznak, újságot olvasnak, kellemes hangulatban. Ilyen-e a kecskeméti Kaszinó is?

- Majdnem. A körülményeket tekintve, közel olyan. A Liberté Kávéház által minden alkalomra - havonta egyszer - biztosított, elkülönített rész megfelelő körülményeket és hangulatot biztosít természetesen a kávéház jellegének, szolgáltatásainak biztosítása mellett. Ezért köszönet is jár.

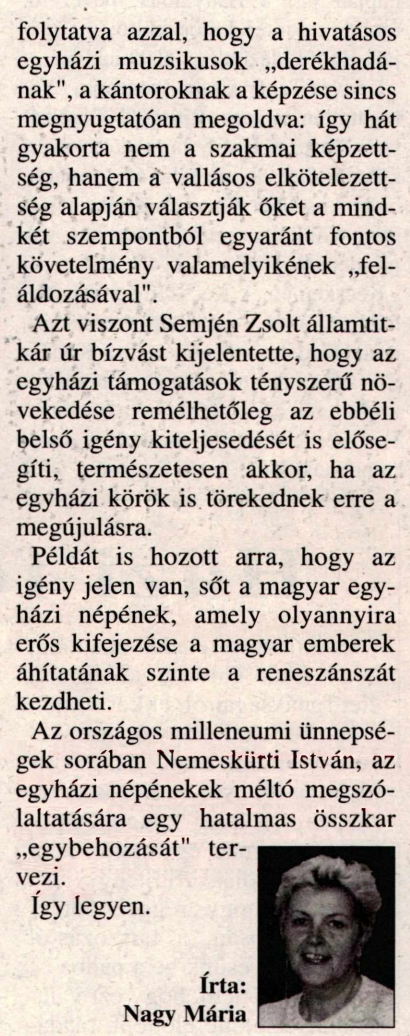
- Milyen tevékenységet folytattak, illetve milyen eredményeket értek el 1998-ban?

- A Kaszinó 1998-ban is előre megfogalmazott és jóváhagyott program alapján dolgozott. Előadások, bemutatók, irodalmi rendezvények, planétariumi látogatás, sőt kirándulás is szerepelt a programban, amiket rendre teljesítettünk is. Sajnálatos, hogy viszonylag szerény (tag)létszám mellett.

- Kit, kiket várnak a szervezetbe, és mit tudnak ígérni az idelátogató, netán belépő új tagoknak? Vannak-e már elképzelések 1999-re?

- Várjuk a fiatalokat és idősebbeket egyaránt, azokat, akik a mindennapok gondjaitól netán szürkeségéből kilépve, igénylik a havi egyszeri alkalommal kellemes körülmények között, valóban színvonalas rendezvények, a polgári szolid, de értelmes, tartalmas találkozást - egymással. Az 1999. évi programunk már összeállt, sőt elfogadott, ami az előző évihez hasonló jellegű elképzeléseket tartalmaz, amihez szeretettel hívjuk és várjuk azokat, akik e szándékunkkal, elképzeléseinkkel, terveinkkel egyetértenek.

Írta: Antalfy István

A MIÉP elnöke március 15-iki kecskeméti látogatása során a Tudomány és Technika Házában találkozott híveivel és az érdeklődőkkel.

Ötven éves a Bányai

Az EFMK-ban megtartott jubileumi ünnepségen a diákok bemutattak részleteket az Olivér című mű musical-ből.

Czine Mihály, a nemrég elhunyt irodalomtörténész 1992-ben, a Költészet napján járt a Bányaiban, bevezetőt mondott Pintér Lajos költői matinéján. Ebből idézünk az alábbiakban.

Kedves Tanár Urak, Tanárnők, "Válogatottan nemes Ifjúság"! Plagizálom Apáczai Csere János kolozsvári köszöntőjét, s mondanám tovább, hogy köszönet Kecskemétnek, a Bányai Gimnáziumnak, köszönet sok mindenért.

Kecskemétnek Kecskeméti Vég Mihályért, az LV. Zsoltár szerzéséért, amit Kodály megzenésített, Kodály Zoltánért, aki itt született, Katona Józsefért, aki itt élt, s folytatva tovább: a Forrásért, a jó folyóiratért, s most mindenekelőtt Pintér Lajosért, s a Költészet Napjáért, hogy Kecskemét, benne a Bányai Gimnázium mindenekelőtt, s kedves tanárnői: Mária és Éva - gondolom, a magyar szakosok -, köszönet, hogy a Költészet Napját nem felejtették el.

Hogy ilyen is létezik, sok helyen elfelejtették, kikerült a hivatalos programokból, de ők tudják, Kecskemét tudja, a diákok, a tanárok tudják: a magyar költészet a világirodalomnak is az egyik legszebb fejezetét jelenti! Kezdettől fogva, ahogy megszólalt, vagyis Balassi Bálinttól kezdve, hol magyar nyelven szól már az ének. A szerelmet és a szabad életnek a szabadságát a legteljesebben mondta el már Balassi is.

Nemcsak a végeknek a dicséretét. De azt is, hogy a lengyel szép Zsuzsannák milyen gyönyörűek, csak a kecskeméti lányok olyan szépek, ugye, ez világos. Közben hadd mondjam, hogy életem legszebb leánya, diákkoromról beszélve, az egy kecskeméti tanítóképzőben végzett erdélyi leány volt. Ez régebben volt már, nem tudom, most milyen szép lehet, de gyönyörű volt, de legszebb volt a világon.

Folytatnám tovább. Valóban nagy költészet a miénk. Egyik legnagyobbika, Illyés Gyula mondta azt, ha volna egy kerek asztal, ahová a világ költői leülhetnének, a magyar költőknek nem kellene szégyenkeznie, pironkodnia, az elsők között érezhetné magát."

Legendárium

Berzenkedhetünk ellene, de attól még nyilvánvaló tény marad, hogy a versenyszellem betört az iskolákba is. Ki-ki ereje, lehetőségei és ízlése szerint PR tevékenységet folytat, bálokat rendez, jobbnál jobb feltételeket ígérve toborozza leendő növendékeit. Egy-egy kerek évforduló, jubileumi rendezvény különösen jó alkalom a bemutatkozásra. Időszakos kiadványok, tanulmánykötetek, évkönyvek jelennek meg ilyenkor, s természetes, hogy mindenki a legjobb oldalát igyekszik bemutatni a szélesebb nyilvánosság előtt.

Hasonló gondolatok jutottak eszembe a Bányai Júlia Gimnázium Évkönyvével kapcsolatban, mindaddig, amíg az alaposabb tanulmányozás meggyőzött: ilyennek kell lennie az intézmények stratégiájának. Igényes válogatás, sokrétű bemutatkozási lehetőség tanárok és diákok számára, műfaji gazdagság, egyáltalán, mint egy igazi legendárium, melyben mindenki böngészhet arra érdemes és érdekes olvasnivaló után.

Mit is találhatunk a Bányai 50. születésnapjára megjelent kötetben? Iskolatörténeti dokumentumokat, izgalmas visszatekintést például a leánynevelés nemzeti alapelveire, a háború utáni városi oktatás intézményi újjáépítésének nehézségeire; tanárok és diákok tanulmányait, grafikáit, verseit; rendezvények meghívóit, híres vendégek ajánló sorait, újsághíreket, a sikerek és a szorgos hétköznapok dokumentumait, fényképeit; öregdiákok emlékezéseit és persze a jelen dokumentált pillanatfelvételét.

Öröm látni, hogy ma is köztünk élnek a hajdanvolt tudós tanárok utódai. Munkásságuk, tudományos elkötelezettségük a valódi garancia a minőségi oktatás számára, hiszen köteteik, szakmai publikációik sora oktató munkájukat is színesebbé, megalapozottabbá és hitelesebbé teszi. A sokak által elveszettnek hitt tanári tekintély valós forrása ez, amelyre méltán lehet büszke kisdiák és igazgató egyaránt.

A már megjelent könyvekből és tanulmányokból közölt válogatás mellett talán a legizgalmasabb a készülő Zrínyi-szótárról szóló beszámoló és „mutatvány". A költői nagyság, a nyelvi gazdagság mellett a gondolati mélység és érvényesség okán várhatjuk izgalommal a teljes kötet megjelenését.

S hogy a sokféleség hogyan alkot mégis egységet az évkönyvben? Kimondatlanul, de minden szóban, mondatban, képben, illusztrációban, tervezésben, szerkesztésben és tipográfiában jelen van a hűség, az Alma Mater iránti elkötelezettség, az ízléses, őszinte megnyilatkozás. További sikereket a következő 50 évre is!

H. Á.

Házi feladat

Amikor azt a feladatot kaptam, hogy írjak glosszát az iskolai élet fonákságairól, akkor rögtön eszembe jutott, hogy olyasmiket kellene írnom, mint "Felháborító, hogy fél nyolcra az iskola területén kell lenni", vagy „A büfé előtt sornak egyáltalán nem nevezhető diáksűrítmény van", és, persze, hogy „reggel bődületesen álmosan, a buszozástól meggyűrve esünk be a padba".

Aztán rájöttem, hogy ezt valaki már elsütötte előttem, ráadásul ez nem is az én stílusom. Szóval eldöntöttem, hogy nem az iskolapadból, nem a büféből, és még csak nem is a buszmegállóból indítom ezt az egész dolgot, hanem a GAZDASÁGI HIVATALBÓL.

Egy hónapja történt, hogy a fent említett hivatalban sorba álltam a havi ösztöndíjamért. Előttem tanárok álltak. Éppen a fizetésüket vették át. Azzal ütöttem el az időt, hogy megpróbáltam kifürkészni, ki mennyit is kap. Nagy nehezen ki is olvastam egy számot: 29.700-.

Most tegyünk egy kis kitérőt! Gimnazisták vagyunk, egy egyszerű szöveges matematikai feladat megoldása nem fog problémát okozni. Szóval: Adjuk összse a 29.700-at 15.970.300-zal!

Számoljuk ki az összeget, majd határozzuk meg, mely nevezetes számról beszélünk!

A megoldás egyszerű: 16.000.000, és ez nem más, mint egy FUTBALLEDZŐ HAVI FIZETÉSE.

Erre még visszatérek.

Középiskolásként a legtöbben azt a célt tűztük magunk elé, hogy a felsőoktatásban fogunk tovább tanulni, hogy egyszer majd egy, vagy több diplomát szerezzünk. Rendben. A lehetőség adott. Ha jól tanulunk, és nagyjából tudjuk az anyagot, van esélyünk, hogy kettessel átcsúszunk az érettségin. Ha hajtunk is, és tényleg jól bemagolunk mindent, egész jó érettségi eredményt érhetünk el. Ha pedig az egészségünket is kockára téve serkentőkön élünk, és végigtanuljuk az éjszakákat, hogy tudjuk az ELTE által előírt 6x1023 db évszámot, meg egy nagy rakás felesleges dolgot, akkor még az is lehet, hogy felvételt nyerünk az ország valamelyik jó nevű egyetemére, hogy aztán folytathassuk az aszkézist azokért a nyomorult papírokért.

Ez érthető. Érvényesülni akarunk. Sikereket akarunk. Elismerést akarunk!

Most térjünk vissza a gazdaságiba, ahol a DIPLOMÁS éppen majd' 30.000 Ft-os HAVI FIZETÉSÉT veszi át! Önkéntelenül is eszembe jut a dalszöveg: „A fizetésed egyre több lesz, pont annyi, hogy éhen döglesz." Aztán gondoljuk át az előbbi, igen egyszerű, de annál tanulságosabb matekpéldát!

Az élet kész karrier-regény. Mi határozzuk el, hogy diplomás pályakezdők, vagy esetleg fociedzők leszünk.

De az is lehet, hogy a legjobb, ha megfogadjuk a jó tanácsot:

„KARRIERT CSINÁLNI, MERT A BECSÜLETESSÉG NEM ÉR SEMMIT.", és persze, hogy

„A KÖZÉPSZERŰSÉGNEK A KORRUPCIÓ A FEGYVERE."

Írta:

Braunitzer Gábor

Az iskola vonós kamaraegyüttese is bemutatkozott a közönségnek. Tagjai: Balla Zita, Balla Dóra, Papp Csilla, Kothencz Ágnes, Papp Ágnes, Hegedűs Luca, Somlai Réka, Somlai Ágnes.

Bölcs István, az iskola egykori tanára élvezetes filmesztétika órát tartott a gyerkeknek.

Kecskeméti közéleti lap
Köztér

Nem létezik a világon fény, árnyék nélkül

Portré Bahget Iskanderről

Szíriai Gepli-El-Barazinban született 1943. augusztus 14-én. 1967-ben érkezett hazánkba, ahol két diplomát szerzett és 1979-ben a magyar állampolgárságot is elnyerte. Üzemmérnökként dolgozott, családot alapított. A számára az ismeretlen világ jelenségeit, az itt élő embereket fényképezőgépével örökítette meg a megismerés szándékával. 1979-ben. a Magyar Fotóművész Szövetség tagjai közé választotta.

Több mint három évtizede él közöttünk, ez a szír-magyar férfi, akinek a házában, az arab világ televíziós állomásainak adásai, napi híranyagként épülnek be az életébe. Míg ő, a magyarországi események résztvevőjeként, ma már maga is sajátos hírforrásnak tekinthető, megfogalmazott véleményével.

- Milyen tervekkel érkezett ön 1967-ben, Szíriából Magyarországra?

- Állami ösztöndíjasként érkezetem Magyarországra, abban a reményben, hogy olajmérnök leszek, mivel a Földközi-tenger mellett laktam és tőlünk 3 km-re működött egy olajfinomító, mely angol és iraki olajterméket dolgozott fel. Ez sajnos nem sikerült, mert Közel-Keleten kitört a háború és nem tanulhattam azt, amit szerettem volna. Ez egybeesett a felsőoktatási reform bevezetésével is, amikor létrehozták a főiskolák egy részét Magyarországon. Azt mondták, hogy ezek ugyan olyanok, mint az egyetemek, csak rövidebb idő alatt végezhetők el, nekünk úgyis vissza kell mennünk a hazánkba, és minél hamarabb részt kell vennünk a termelésben. Így kerültem kényszerűségből Dunaújvárosba, ahol akaratom ellenére lettem kohómérnök.

- Amikor Dunaújvárosba került, akkor könnyen tudott kapcsolatot létesíteni az emberekkel és a különböző közösségekkel?

- Én Magyarországon soha nem éreztem magam idegennek. Kezdettől fogva nagyon sok barátom volt. Nem voltam soha egyedül a kollégiumban, mindig magukkal vittek társaim. Jártam Dunántúlon, Debrecen környékén és számos helyen. Nagyon szerettem őket és né-hányukkal ma is levelezek és 1969-ben, tagja lettem a Rosti Pál Fotó-klubnak is.

- Hogyan került kapcsolatba a fényképezéssel?

- Az első fényképezőgépemet ajándékként vettem magamnak, az első évben, mikor a magyar nyelvet kellett elsajátítanom. A fényképezés számomra maga volt a csoda. Én egy olyan vallási környezetében nőttem fel, ahol az emberábrázolás meg volt tiltva, mivel azt hirdették, hogy embert, csak az Isten képes teremteni és ezért régen, a festők a fej helyét mindig üres körrel jelölték. Engem érdekelt az emberek megjelenítése, ezért sokat jártam az itteni kiállítótermekben, mert vonzott a festészet és a szobrászat és azt kerestem, hogy mit akartak a művészek egy-egy alkotásból kifejezésre juttatni. Én a fotózást egy olyan kifejezési eszköznek tartottam, amellyel ki tudom fejezni magamat. Ez a kezdeti időszakban azért is vált számomra fontossá, mivel nem nagyon tudtam magyarul, és hittem abban, hogy az igazi nyelv az a vizuális nyelv, ahol nincs szükség magyarázatra mert ha jó a fotó, vagy jó a kompozíció, akkor bármilyen nyelven is beszéljen az ember, megérti azt amit a kép ábrázol.

- Ön, 1968-1989-ig az fellelhető híranyag szerint, 40 egyéni kiállítást rendezett az országban, amelyek tematikus kiállítások voltak. Kérem megfogalmazná fotóinak az ars poeticáját?

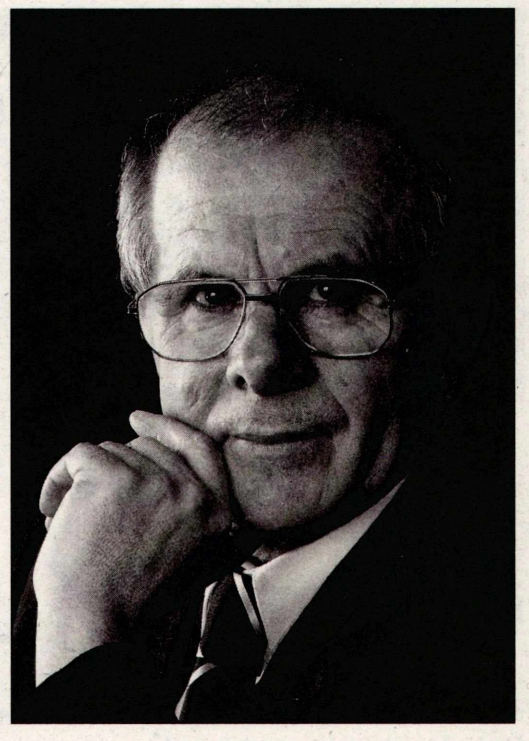
- Mindig az ember volt képeimnek a főtémája. Magyarországon, amikor jártam a tanyavilágot, akkor nagyon fontos szerepet játszott az emberekkel kialakított kapcsolat. A tanyai emberek nagyon kedvesek, egyszerűek és őszinték voltak, és én amikor egyre jobban elmélyültem a velük való kapcsolatban, ráébredtem, hogy csodálatos emberek élnek a tanyavilágban, és a róluk készített képek útján váltam a fotó területén ismertté.

A műtermem falán lévő fotók közül nincs egy sem, amelynek láttán ne tudnám, hogy akkor például Pista bácsi mit dolgozott, miről beszélgettünk, vagy itt van velem szemben Diószegi Balázst megörökítő kép, ami úgy készült, hogy beszélgettünk vagy két órán át és csak utána kezdtem fényképezni.

- Az emberek iránti érdeklődése és szeretete kapcsolta önt egy időre a szociofotóhoz?

- A szociofotó most is szeretem és számomra ennek alkalmazása nem a negatív nézőpont érvényesítése, hanem szeretném a szociális gondok megoldását elősegíteni azzal, hogy a fotók segítségével megismertetem a tényekkel azokat az embereket, akiknek módjuk van segíteni a bajokon. Nem az elesettséget akarom ábrázolni, hanem arra szeretném figyelmeztetni az embereket, hogy nem létezik a világon fény, árnyék nélkül.

Én tevékeny embernek tartom magam, mindig úgy éreztem, hogy sokkal többet tudok tenni, mint amit eredetileg terveztem. Hittem abban, hogy akár egy hajszálnyival többet teszek az asztalra, ami másoknak jó, az már segíti a dolgok alakulását. Szerencsésnek is érzem magamat, azért mert Bács-Kiskun megyét választottam lakhelyemül és Kecskeméten, olyan városba kerültem, ahol a 70-es évek elején számos esemény történt. Itt jól működött a Művésztelep, felépült a Kodály Intézet és a Kerámia Stúdió, létrejött a zománcművészeti alkotó-telep és a Tudomány és Technika Házában, elhelyezték a Michelangelo szobormásolatokat. Pezsgő életet találtam itt. Művészek vettek körül, akiknek a jelenléte munkára serkentett és egyben visszajelzést is kaptam tőlük fotóimról.

- Köztudott, hogy ön 1972-ben üzemmérnöki és 1976-ban műszaki tanári diplomát szerzett, hogyan tudja kiteljesíteni tudását és tehetségét, a megváltozott gazdasági körülmények között?

- Én az Agrikon Vállalatnál műszaki ügyintézőként és tolmácsként Algériában dolgoztam három és fél esztendeig, de közben Marokkóban és más egyéb helyeken is megfordultam. Amikor a rendszerváltás a levegőben lógott, akkor már mindenki azon kezdett gondolkodni, hogy hogyan lépjen tovább. Bárkivel találkoztam, mindig szóba került a változás lehetősége. A legnehezebb az volt, hogy ott kellett hagynom a munkahelyemet, amely fix fizetést biztosított a számomra, amely akár milyen kicsi is volt, biztonsági hálót jelentett a számomra.

1990-ben lettem vállalkozó és vállalkozásomat az arab nyelvre építettem, melyet 200 millió ember beszél, a két diplomámra és fotóban elért ismertségemre, mivel a megyében élő fotóművészek egyike vagyok. Elhatároztam, hogy én szolgáltatásként nem fogok esküvői-, gyerek-, családi- meg tablófotókat csinálni, de igényes munkával vállalom prospektusok, katalógusok, plakátok készítését. Egyidejűleg marketing tudásomat is hasznosítom, ha igény van rá, és segíthetek másokon és egyben nekem is hasznom származik belőle.

Terveim közé tartozott a rendszerváltás képi dokumentálása, de nem nyertem el a pályázatot a Soros-alapítványnál. Az igazi vonzerőt abban láttam, hogy valaki számon kéri tőlem, a munkámat.

Amikor elkészítettem a forgatókönyvet, akkor arra gondoltam, hogy ebben a rohanó világban senkit sem érdekel, hogy most mi történik, de 2005-ben vagy 2010-ben talán azt lehetett volna mondani, az előítélet nélkül készített anyagra, hogy: - Ez egy tényfeltáró munka.

- Amikor fotografál, akkor önnél a gondolati- vagy az érzelmi hatás teljesedik ki? Válasszunk ki az "Egy marék világ" című fotóját és fogalmazza meg, hogy elkészítésére mi ösztönözte?

- A tanyavilágot jártam a családommal, amikor megpillantotta egy távoli tanyát, és a közelemben egy csokrot szorongató gyerek figyelte a munkámat.

Mikor a látványt megörökítettem és a képen egymás mellé kerültek a fák a tanyák, a ló, a föld és az égbolt, akkor azt éreztem a virágot óvó kezek, és a tiszta tekintet láttán, hogy ez a világ nem fog elpusztulni, fennmarad, mert van jövője.

Lejegyezte:
Daróczi Kiss Márta

A marosvásárhelyi Zord Időről

„Nints Kazinczynk..." - panaszolja Molter Károly. Hogy ironizálva archaizáló 1920-as írásában tüstént rá is cáfoljon e hiányt fájlaló megállapításra: „Nints Erdélyben agitatorikus lény, mely Széphalmot fölépítse és a modern gondolat nyelvújító hartzát vigye bele a köztudatba. És mégis vannak apró Széphalmok, és folyik ilyen harc."

Egy ilyen széphalomnyi szellemi megújulást jelez a folyóirat is, amelyben e Moltercikk megjelent, s amelynek szerkesztője is a költő. A címe a Kemény Zsigmond-regényre és a lapalapítás körülményeire egyaránt utal: Zord idő. 1919. augusztus 31-én jegyzik első számát. A helyszín az erdélyi Marosvásárhely. Az életigenlés, a fennmaradásért vállalt szellemi erőfeszítés bizonyítéka e fórum megteremtődése - a nemzeti tragédia ellenében.

S szánják - Molter Károly szavaival - : „folytatásnak, búvóhelyeken felbukott lángnak a lassú égés országában." A főszerkesztői, lapalapítói szerepben Osvát Kálmánt találjuk, az orvos-írót, publicistát, a Nyugatból már ismert Osvát Ernő testvéröccsét. A marosvásárhelyi irodalmi-zenei estek szervezőjét, a népszerű konferanszié́t.

1919 augusztusától 1921-ig él a félhavonta megjelenő szemle. S hogy élt, hogy az elszakított Erdély önálló szellemi életének kialakulásában és megerősödésében fontos szerepet töltött be, jól érzékelteti a számaiból összeállított antológia, melyet a marosvásárhelyi Mentor kiadó jelentetett meg 1998-ban.

A válogatásból kitetszik, hogy ez a periodika egyszerre kívánt fóruma lenni a szépirodalomnak, s egyszerre közölt filozófiai, társadalomtudományi tárgyú tanulmányokat, az akkori köz-és politikai élet időszerű problémáira érzékeny publicisztikai írásokat. Az antológia szerkesztője külön fejezetet szentel a költészetnek, a szépprózának, egyet pedig a tanulmánynak, kritikának, publicisztikának. A válogatáshoz illeszkedő repertóriumból is kitűnik, hogy a Zord Idő szerkesztői, miközben az erdélyi szellemi élet egyik centrumává igyekeztek formálni a lapot és a közegét, azonközben óvakodtak a nemzeti elzárkózástól, az erdélyiségbe való bezárkózástól. A Zord Időhöz vagy a városhoz, Marosvásárhelyhez így-úgy kötődő szerzők közül többen jelentős műfordítás-irodalommal is hozzájárultak a helyi irodalmi élet gazdagításához. Goethétől, Anette von Droste Hülshofftól Gottfried Kellerig, Theodor Stormig terjed azon német költők sora, akik magyar fordításban olvashatók voltak 1919 és 1921 között Marosvásárhelyen. De Baudelaire-rel képviseltetik a francia, Émile Verharennel a belga francia líra is. Anatole France-szal, Émile Zolával pedig a próza.

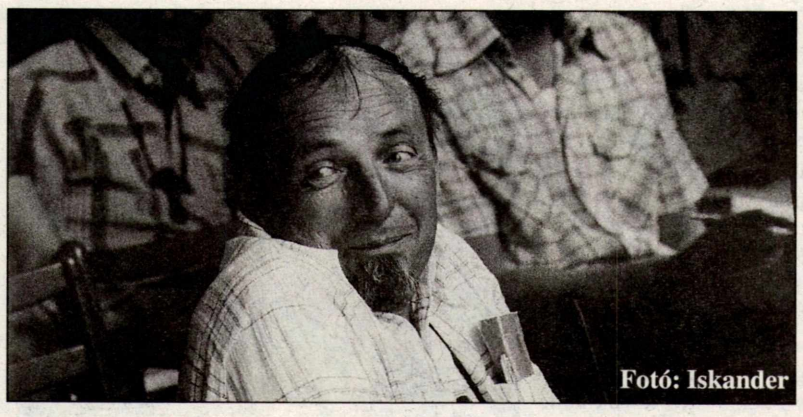
Mind a lírai, mind a prózai válogatás, de a tanulmányok, kritikák, publicisztikai darabok is azt példázzák, hogy a Zord Idő esztétikai igényességével a legmagasabb rendű értékeket támogatta. Talán nem is oly meglepő - a magyar lírai hagyományok, valamint a XX. századi magyarországi párhuzamok ismeretében -, hogy a lap fő erősségeként a költészet tűnik föl. Olyan rangú költőknek ad teret, mint például Áprily Lajos, Reményik Sándor, Tompa László. Áprily itt közölte először azokat a költészetet legjavához tartozó műveket, amelyeket aztán a Falusi elégia című kötetében is fellelhetünk: Az irisórai szarvast, az Antigoné és a Patroklosz alszik címűt. E vidék, ugyanakkor a század eleje magyar lírájának, a magyar verskultúrának rendkívüli színvonalát jelzi, hogy a kevésbé ismert lírikusoknak - például a török nyelv vásárhelyi tudósának, Antalffy Endrének, a máskülönben körorvosként működő Bárd Oszkárnak, a tanárként, irodalomszervezőként jeleskedő Berde Máriának, valamint a Zord Időben. A korán eltávozott Sipos Domokos az antológiába is bevett Templomrabló című novellájával a Zord Idő pályázatán tűnik fel - tudhatjuk meg a periodikát értékelő bevezetőből. Amiként azt is, hogy ugyancsak a Zord Idő által díjazott novellájával, a Haldoklik a székely cíművel indul írói pályája Nyírő Józsefnek.

„Most a szépülő erdélyi magyar szó okozhatja, hogy Kazinczy dédunokái fáklyát vegyenek a kezükbe. Nem a gyújtásra, hanem a világításra." - fogalmazza meg 1920-ban az erdélyi magyar irodalmár váteszi szerepét Molter Károly a már idézett írásában. Ekkor még előtte vagyunk Kós Károly a már idézett Kiáltó szó című kiáltványának. Hat évvel később kerül sor az intézményeit szervező erdélyi magyar irodalom első találkozójára Marosvécsen. Nyolc év választja el e gondolatokat az Erdélyi Helikon indulásától. A történelmi Magyarország szétesését követő idők erdélyi magyar szellemi életének egyik centruma - Nagyvárad és Kolozsvár mellett - Marosvásárhelyen kezd kirajzolódni. Hogy mindez nem merülhet immár feledésbe, a Zord Idő antológiát szerkesztő, a válogatást végző Kuti Márta érdeme. Csakúgy, mint az erdélyi magyar irodalom mély ismeretére valló kitűnő bevezető és a nagy pontossággal összeállított jegyzetanyag és repertórium.

Írta:
Dobozi Eszter

Zám Tibor, hiányzol!

Fotó: Iskander

Rámtestált egy világot...

Zám kopjafája a tanyaház udvarán

Zám Tibor több könyvét Ördögh Szilveszter szerkesztette. Megkérdeztük, hogyan emlékezik vissza személyes emberi és munkakapcsolatukra?

- Rendkívül becsültem, már személyes ismeretségünk előtt is. Első találkozásom vele szellemileg a Hortobágyi jegyzetek című könyve volt. Utána emberileg is nagyon közel kerültünk egymáshoz, barátok lettünk.

Nagyszerű tehetségű író volt, aki azonban ismerte és helyén tekintette önmagát. Erre egy soha el nem múló emlékem van a 70-es évek elejéről. Álltunk valahol Kecskemét főterén, ő fogta kis Simson mopedjének a kormányát és felnézett az égre: Nem kellett volna az éjjel Albert Camust olvasnom - sosem legyek ilyen nagy író... A szociográfiát viszont úgy művelte, mint tán senki más, olyan volt egy-egy téma neki, mint a kutyának, amikor ráharap valamire. Fájdalmasan fiatalon ment el és nagyon hiányzik nekem.

Utolsó emlékeim egyike - amikor az ő Jelenések könyvét szerkesztettem -, felhívott az Új Írás szerkesztőségében egy pesti kórházból. Akkor már sokadszor bajlódott a szívével, a hangja is gyenge volt. Ez a néhány perc mégis olyan volt, mintha rám testált volna egy világot.

Sokan szerették.

- Hogyan érzi, tényleg nincs ma már létjogosultsága a szociográfiának és a Zám Tibor féle írói magatartásnak?

- Rendkívüli szükség lenne a szociográfiára. Feldolgozni az elmúlt 10-15 évet, mi, miért és hogyan történt, de leginkább azt, mi merre vezet? Ezt a fajta realizmust egy vájtfülű irányzat úgy sajnálta le, mint a szocializmus egyfajta maradékát.

Nem lett volna, nem lenne szabad abbahagyni a Magyarország felfedezése sorozatot, de nincs rá pénz, támogatás. Több mint időszerű, szükségszerű lenne folytatni. Pünkösti Árpád próbálkozik valamivel, de sok a nehézség.

Pedig a szociográfia tükör, mi több, mikroszkóp lenne. De sajnos nem is tudják az emberek, milyen szükségük lenne rá - most mindent ellep a „kínálat".

Újra ki kellene adni ezeket a könyveket és olvassák. Tudom, ennek most nincs realitása. Idő kérdése, hogy erre a hiányra és mikor döbbenünk rá.

Már az igazi oknyomozó riport is hiány, marad összesen a vastag szalagcím egy magyar újságban: Clinton válik!?

K.Gy.

Megérkezett hozzám is a Forrás. El is olvastam mindjárt, majdnem az egészet. Nagy gond ez, nagyon nagy. Már én is többször írta róla: sok-sok értelmiségi ember - köztük alkotó értelemben is tehetséges - van a városokban, de mindmáig nem sikerült, hogy a lakosság - a nép - komolyan vegye a helyi irodalmat, művészetet. Ugyanaz a harcos lokálpatriotizmus, amely vérre menne boráért, búzájáért (jelképesen értve), vagy már a futballcsapatáért is, és még sok egyébért, tán még a színészeit is számontartja, oda se figyel festőire, íróira.

Veres Péter leveléből 1969/2.

Mostanában divat lett beszélni a regionális fejlődésről, s felvázolni az újonnan elképzelt régiók - azelőtt tartományoknak is mondták - térképét, s elhelyezni rajtuk a regionális központokat... Mindez persze - mondhatnánk - csak elképzelés és távlati elgondolás, s kár vele bolygatni a kedélyeket. Hiszen amikor egy-egy ilyen cikk megjelenik valahol, s utána végiggyűrűzik valami nyugtalanság is az adott területen élők között. ...Eddig csak szakemberek tették le a voksot ebben a kérdésben. Nem lenne itt az ideje, hogy a lakosságot is megkérdezze valaki, jó-e neki a mostani közigazgatás, elégedett-e, s hol és miben látja a hibát, s van-e valami elképzelése a jövőt illetően?..."

Gondolkozzunk régiókban? F.Tóth Pál 1969/ 5-6.

"Ebben a világban ma is a vagyon az egyetlen embermérő érték, s a vagyonszerzés a legfőbb életcél. Hallottam, hogy némely dörzsölt szőlősgazda "balatonmelléki" gyanánt adja el Kiskőrös melletti borait: büntetlenül... Az alkohollal foglalkozók tudatában a progresszív termelőtevékenység és a harácsolás inkább kiegészíti egymást: a borpancsolás, a zugfőzés, az üzérkedés, az orgazdaság és a többi lelemény, amely a törvényt kijátszva s a társadalom rovására gyarapítja a magánvagyont - a természetes, az erkölcsös. Ebben a közegben szánalmas, lenézett ember az, aki csak munkából él, aki nem machinál., és gyanús is, mert valószínűleg ő olyan "irigy", "elvetemült", hogy jelentgeti a szomszédait, a "törekvőket", az "életrevalókat". Jellemző e torz életfilozófia szuggesztív erejére és fertőző mivoltára, hogy olykor-olykor haladó világnézetű emberek is hatása alá kerülnek: nem tesznek különbséget a "jó" és a "rossz" között.

Zám Tibor: Szeszmesterek. 1974/ 5-6.

forrás

IRODALOM — MŰVÉSZET — TUDOMÁNY

Raffay Sarolta, Bodor Jenő és Zám Tibor emlékét megőrizzük

A szektásodás folyamatának előrejelzését megadni nem könnyű. Egyes vallásszocilógusok és teológusok szerint a tradicionális vallásosságnak vége. "Le kell szállni a vallási nagyhatalom gondolatáról." Keresztény vonatkozásban már "nem lehet beszélni a vallásosságról." Ami régen szokás és egyben társadalmi követelmény volt, az már nem érvényesül. Ez a "népegyházi keret" szétesését jelenti.

A teológusok a modern ember számára már nem tartják alkalmasnak a nagy tömeggyülekezetet. A kereszténység jövőjét a kis intim csoportokban látják. A "nagy templomi tömegben elveszik az ember" A kis közösségben kibontakozhat egyénisége , hitvilága. A teológusok gondja, hogy minként lehet úgy összefogni a kis közösségeket, hogy ne szektásodjanak el."

Kovács János: Szekták a Duna-Tisza közén 1975/3.

"Az első és legfontosabb tünet minden bizonnyal az értékrend elbizonytalanodása. A szellemi horizont beszűkülése, a helyi hierarchia abszolutizálása, a helyi értékrendhez igazodó életforma együttes hatása végül is arra vezet, hogy az ember elveszti biztos hitét önmaga értékeiben. Nem tudja mit ér, bizonytalanná válik a mérték. A mérték, amihez viszonyítania kell önmagát, ebben a modellben abszolútnak látszik, annak láttatják. Hiába érzi ösztönein, vagy tudja is talán, a tudat felszínén, hogy ez a mérték nem lehet abszolút, amikor ott van amikor benne él egy adott viszonylatrendszerben, akkor szükségképpen elveszti, elveszthető a távlatokat. Tudom, hogy nem az vagyok, akinek látszom - akinek e szerint a mérce szerint látszom - de nem tudom, hogy ki vagyok, mert nincs módom más, valóságosabb mértékkel méretkezni. Ebben a társadalomban, ebben a történelmi pillanatban kell magunkat elhelyezni, ennek a társadalomnak az elvárásaira kell figyelni, ennek az ítéletét tetteink felett kell ítéletnek elfogadni. És ha valaki ott él egy kisváros közegében, akkor számára ezt a a társadalmat az a város jeleníti meg. Az ember önmagát környezetére kell, hogy vonatkoztassa. A mindennapi gyakorlat, a közvetlen környezet váltja az egyén számára aprópénzre a társadalom makro-strukturális hatásait. De látni kell, hogy ez az egyetlen közvetlen mértékül szolgáló környezet hamis, torz, nem azt közvetíti ami ma Magyarországon tipikus, akkor mi történik? Bizonytalanná válik az értékelés, nem tudja az ember megmérni és megítélni önmagát. - A tünetek közül ez az első és talán legfontosabb.

A másik, hatásában éppily jelentős tünet, ami egyébként nagyrészt következménye az elsőnek, hogy ez a közeg elgyávítja az embert. Ha nem tudom igazi mértékkel mérni önmagamat, gondolataimat és tetteimet, sosem fogom tudni igazán azt sem, hogy vajon egy-egy konkrét dologban igazam van-e vagy se. A bátorság, a valódi bátorság első és alapvető feltétele a biztonság. Akkor tudok bátran kiállni az igazam mellett, ha biztos vagyok benne, hogy igazam van. Így tehát a bizonytalanodás szükségszerűen gyávulást is jelent. A konfliktusok, összeütközések kerülését, a visszahúzódást az eltérő vélemény előtt. De ezen túl is, a gyávulást közvetlenül is előidézi ez a közeg.

A helyi hierarchia abszolutizálása éppen azt mondja ki: nincs fellebbezési lehetőség, az itt született döntés végleges: ha nem engedelmeskedsz, összetöretel, megsemmisítettetel. És nehéz elhinni, hogy nem így van, amikor sok jel arra mutat, hogy így van. Persze, ez a fal áttörhető. De kétségtelen, hogy fal, mégpedig valóságos, És ha falat lát maga előtt az ember, meggondolja, nekiugorjon-e?

A vakolat nem mutatja: élére állított téglasort, vagy méteres várfalat fed-e? - A második tünet az elgyávulás: és ez a kettő a két legfontosabb.

Bárdaky Pál: A vidékiség tünetei. 1978/2.

Zám Tibor

Krisztusunk hatodik sebe

A Magyar Filmtröszt autói szélvészként száguldoztak: megugatásukról a legéberebb tanyai komondorok is lekéstek. Kutyáink a sorozatos kudarcoktól hibbantan előbb a farkukat kergették naphosszat, majd vackaikra szédültek, búskomorságba estek, a postás jövetelére is némák maradtak, mintha süketek lettek volna.

Az értelem második rövidzárlata egy traktorosnál következett be. E derék fiatalember hamarabb ment haza ebédelni, mint máskor. Lassú észjárású lévén, inkább a leégett rántás füstjét szaglászta, s nem fogta föl rögtön, hogy a szétdúlt ágy, a kapkodva öltözködő aszszony, és a köszönés nélkül távozó szakállas férfi látványa eleje egy családi drámának, amelyet a Magyar Filmtröszt egyenes adásban közvetít neki. A traktoros először a rántásos lábast dobta ki, másodszor a szétdúlt ágyat, harmadszor a feleségét, s csak utoljára vette üldözőbe a stábhoz tartozó szakállas férfit, noha szerepét a dramaturgia szerint éppen fordított sorrendben kellett volna eljátszania, amit mi sem bizonyít jobban, hogy amikor a frissen borotvált rendező felsorakoztatta eléje a stáb mind a tizenkét szakállas férfiúját, akkor a traktoros zavartan eresztette le a franciakulcsot, amelyet a köszönés nélkül távozó idegen férfi leápolása végett hozott magával: nem ismerte fel emberét.

Harmadszor a tanyavilág legravaszabb öregje dilizett be. Paja bácsi, azaz Kupec-Kovács a jó üzlet tudatában mart fel düledező, lakatlan tanyájáért húszezer forintot, de miután a kamerák előtt eldózeroltattak a romok, a fővilágosító felvilágosította az öreget, hogy balek, mert a tanyának sajátos hangulatáért a Magyar Filmtröszt ötvenezret is adott volna, ha annyit kér.

Paja bácsi ott a helyszínen sírógörcsöt és infarktust kapott, majd a városi kórház intenzív osztályán pityergett tovább veszteségén meg azon, hogy nem ismerte fel időben a hangulat kereskedelmi értékét.

Nem sokkal ezután a helyi termelőszövetkezet nyugalmáról híres főagronómusa veszítette el a fejét. Ült este a tv előtt, nézte egy másik tsz szorgos asszonyait, és erről eszébe jutott, hogy náluk fonnyadnak a melegágyból kiszedett palánták, mert a kertészeti brigádban dolgozó nők sírni járnak a kamerák elé napi kétszázért, ahelyett, hogy százért palántáznának a paradicsomtermesztésre kijelölt nagyüzemi táblában. A nyugalmáról híres főagronómus ezen annyira berágott, hogy a sörösüveget, amelyet éppen a szájához akart emelni, belevágta a képernyő közepébe. Amikor pedig a feleség ránvitott, megtudakolni a csörömpölés okát, őfeléje is röpített egy üveg Kőbányait, mert eszébe jutott, hogy felesége a kertészeti brigád vezetője, s az asszonyok az ő vezényletével járnak sírni a kamerák elé.

A főagronómus a másodjára megcélzott képernyőt nem találta el, de hírnevét, hogy mindig megőrzi a nyugalmát, örökre elveszítette.

Kutyám már hetedik napja volt búskomor, s a baljós jelek ismeretében csak én mordultam fel a fékcsikorgásra. Az udvar felét betöltő fekete Csajka típusú gépkocsit először automata vezérlésűnek véltem, mert senkit sem láttam a volánnál. A szélvédő magasságába hirtelen felemelkedő, koronggecsethez hasonló fej azonban megcáfolta e képtelen gondolatot. A bizonytalan korú, bölcsőbe nagy, ágyba kicsi asszonyféleség mély, füsttől rekedtes hangon Anita bácsinak szólíttatta magát. Én azonban lenyűgözve egyrészt a férfias magabiztosságtól, másrészt a blúzzal, szoknyával alig álcázott pimasz nőiességtől, csak bámultam bénán, s mire felbátorodtam volna kimondani azt a

Harminc éves a FORRÁS

SZÉPIRODALOM
SZOCIOGRÁFIA
MŰVÉSZET

Felolvasó est a könyvtárban

Banner Zoltán

Gion Nándor

Tolnai Ottó

Pintér Lajos

Zelei Miklós

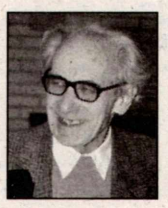

Körmendi Lajos

Sándor Iván

Háy János

Hartai Csaba

Dobozi Eszter

Vekerdy László

Komáromi Attila

A jubileum alkalmából március 17-én nagy sikerű felolvasóesten tapsolhatott az irodalomkedvelő közönség a Katona József Könyvtárban. Szekér Endre betegsége miatt volt távol. Podmaniczky Szilárdról és Kovács András Ferencről sajnos nem készült fénykép.
Sokan emlegették és hiányolták az első főszerkesztőt, Varga Mihályt is.

A nagy dobás

Füzi László

A kecskeméti folyóirat, a Forrás, amely ma címlapján a „szépirodalom, szociográfia, művészet" hármasságát hirdeti, harmincéves múltat tud maga mögött. Első száma 1969. márciusában jelent meg. (Akkor szerkesztő bizottság jegyezte, melynek elnöke Madarász László, tagja Bodor Jenő, Buda Ferenc, Gyóni Lajos, Hatvani Dániel, Orosz László és Szekér Endre volt. Felelős szerkesztő: Varga Mihály, technikai szerkesztő: Goór Imre.) Harminc év nagy idő. De bizonyság arra is, hogy annyi reményteli kezdeményezés után, - amit jószerint csak a helyi sajtótörténet tart nyilván, - talpon maradni, mindig megújulni tudó folyóirata van Kecskemétnek.

A nagymúltú lap élén álló főszerkesztőt, Füzi Lászlót arról kérdeztük: a folyóirat melyik korszakát érzi magához legközelebb állónak?

-A nyolcvanas évektől a Forrás országos érdekű témákkal kezdett foglalkozni. Ekkortól jelentek meg a tematikus számok, amelyek egy-egy jelentős személyiség tevékenységének értékelését, visszatükröződését ölelte föl. Megjelent a „népfőiskolaszám", 1983 augusztusában pedig a nagy dobás, a „Szárszó-szám". A Forrás akkor ereje teljében létezett, a határokat feszítgette. Szerkesztőként ritkán érzi magát úgy az ember, hogy cselekszik. Ez ilyen alkalom volt. Értelmiségi ember nem mondhat le a cselekvésről. A világ folyamatosan mássá válik, és ennek meg kell jelennie a lapban is. '86 megint újrakezdést jelentett, ahogy '89 is, mikortól volt értelme az írásnak. Azt mondom: minden maradandó műnek a megjelentetése - tett. Most, hogy kiadásra kész a harminc éves Forrás repertórium, igazolva látom törekvésünket. Nagyszerű könyvek születtek a folytatásos közlésekből. A Forrás-műhely megőrződött, vagy ha úgy tetszik: folyóirat tud dolgoztatni szerzőket.

Kimondott szavak

Buda Ferenc

Véleményednek mindig hangot adó ember voltál, ez néha még politikai súlyt is adott annak, amit mondtál. Most meg mintha már a barátaid között sem lennének ott azok, akik korábban ott voltak...

- Két ágról kezdeném. Az egyik ág az, hogy én politikai-közéleti szerepvállalásra soha nem törekedtem, erre belső késztetést sem igen éreztem magamban. Az más dolog, hogy az embernek, attól kezdve, hogy feje lágya kezd összegyógyulni, kialakul a véleménye a világról, s ha tanult mestersége, hivatása is kapcsolatban áll a szavak kimondásával, akkor törekszik is véleménye megfogalmazására... Hogy ezt miképpen lehetett megtenni korábban, miképpen lehet most, arról nem beszélek, ám azt el kell mondanom, hogy a legfontosabbak kimondására korábban is módot találtam. Ebben nem álltam egyedül, van, aki még inkább módot talált rá... Aligha érezhetek tehát hálát a rendszerváltozás iránt abban a tekintetben, hogy most elmondhatok valami olyat, amit korábban nem mondhattam volna el. Ilyen vonatkozásban egyébként ma is van kitől és mitől félni; sőt, a kimondott szónak, nem az írói szónak, hanem a kifecsegett információnak a korábbiaknál még riasztóbb és akutabb következményei lehetnek. Nincs tehát miért megköszönnöm ennek az elmúlt tíz esztendőnek a szabadságot. A szabadság bennünk van, ki-ki úgy harcolja ki magának, ahogy tudja, avagy kit-kit úgy részesít benne a legfőbb kegyelem, ahogy jónak látja... Ebben a mai szabadságban mindenesetre nekem úgy kell felkészülnöm az önvédelemre, mint egy vadonlakónak. A gond - az én esetemben - ott van, hogy az elemi önvédelemre, akár a szélsőséges körülmények közötti létfenntartásra még készen állok, ám sehogysem tudok "adaptálódni" az engemet körülvevő világ teljesen megváltozott szerkezetéhez. Hogy a magam számára is világosabbá tegyem mindezt, a fogalmi szférából áttérek a konkrétumokra. Gyalogolok kint a határban, akár órákig, akár napokig, biztonsággal felhasználhatom az ehető növényeket, óvakodom az ártalmasoktól, nagyjából tudok tájékozódni a felhős és a csillagos égen a szememmel, a legtöbb madarat a röptéről-hangjáról felismerem, de ha valaki azzal a kérdéssel szorítana a sarokba, hogy mi az a bux, magyarázat helyett csak elnémulnék, holott naponta többször is hallhatok róla a rádióban. S ez csak egy parányi csücske az egész szövedéknek. Bizonyára korszerűtlen vagyok. De: ilyen vonatkozásban nem is tudok, nem is akarok korszerű lenni. (Ámbár: ha nagyon akarnék, bizonyára tudnék, s ha tudnék, lehet, hogy akarnék...) Látom, érzékelem és tudomásul veszem a pénz-világrendszer realitásait, annál is inkább, hiszen akarva-akaratlanul naponta magam is elszenvedő részese vagyok, de soha nem tudom elfogadni, hogy a pénz áll az értékek csúcsán. Minden ízem tiltakozik ez ellen, akkor is, ha kénytelen vagyok használni... Nem akarom idézni a lassan már közhellyé váló észak-amerikai indián aforizmát, mely szerint, ha kivágták az utolsó fát, ha kifogták az utolsó halat, amikor már minden folyó megmérgeződött, akkor döbbenünk majd rá, hogy a pénz ehetetlen. De ide tehetem azt a rövid keleti közmondást is, amelyik szerint: a pénz piszok a kézen. Ebben a tekintetben egyébként csak a családom létfenntartása kényszerít radikalizmusom felszámolására. Ami a politikának a személyekre lebontott vonatkozásait illeti: az elmúlt nyolc-tíz esztendő nem tölt el nagy örömmel. Általam becsült, szeretett emberektől idegenedtem el, nyilván bennem is sok hiba, fogyatkozás van, az is lehet, hogy nem mindent látok jól, de azok többségének, akik politikai szerepet vállaltak - fogalmazzunk csak takarékosan és haloványan, nem tett jót ez a szerep. Azt mondják, hogy a politika a lehetőségek tudománya. Az etika olykor a lehetetlené. Talán a politikának sem ártana ezt megcéloznia.

- A nyolcvanas évek elején, egy Nagy László-kiállítás megnyitóján "nyílt arcú ellenségeket" kívántál magunknak... Tisztább lett-e azóta a világ?

- Inkább tarkább, s ha egy-két ember felképzik lelki szemeim előtt, itt-ott még mulatságosabb is, ám egészében inkább szomorúbb... **1999/3.**

A Forrás köréhez tartozó képzőművészek alkotásaiból a Raday Múzeumban kiállítás látható. Felvételünk a megnyitón készült

b hanggal kezdődő, leírhatatlanul obszcén cselekvést, amelyet vendégemmel szerettem volna végezni, addigra Anita bácsit elnyelte a hatalmas batár, amely távozóban is azt a látszatot keltette, hogy automata vezérlésű.

A vendégek érkezése és ott tartózkodásának három perce tovább szaporította a rossz előjelek számát.

Anita bácsi: Dokumentumfilm a hőskorból. Zűrzavar, konfliktusok, antagonizmusok, nemzedéki ellentétek, tétovaságok, túlkapások, egyszóval fejetlenség.

Én: (Megtöltöttem egy poharat rummal.)

Ő: A párt akarja a téeszt, a parasztok nem akarják, de a párt akarata érvényesül.

Én: Erre inni kell.

Ő: (Miután szemrebbenés nélkül bedobta a 60 fokos italt.) Az importált elnök ledönteti a keresztet, mire a parasztok felbolydulnak, visszazavarják az elnököt oda, ahonnan jött, és a saját soraikból választott vezetőkkel az élen felállítják a keresztet, amitől megnyugszik a nép, helyre rázódnak a dolgok, elsimulnak a nemzedéki ellentétek, tehát ismét a párt akarata érvényesül.

ÉN: Erre is inni kell.

Ő: (Tartja a poharát, majd megismétli az előbbi matróz-bravúrt.) Helyszínpénz 1000 forint, itt tessék aláírni, a dohány postán fog érkezni kb. két hét múlva, kitűnő ez a rum, töltök még magamnak, ha megengedi, kedves egészségünkre, köszönöm a vendéglátást és a Magyar Filmtröszttel való együttműködési készségét, de ne remélje, hogy lefekszem magával, mert én a férjemhez is és a barátnőmhöz is hű vagyok.

Anita furcsa viselkedésének és stílusának analizálása arra a következtetésre juttatott, hogy kurtafurcsa vendégem egyszer nő, másszor férfi, de szexualitása sem színéről sem visszájáról nem veszélyes számomra, a villámlátogatás azonban a helyszínpénz miatt rossz előjelnek tekinthető.

Anita szövege nem hagyott kétséget afelől, hogy a Magyar Filmtröszt ismét áruvá fog silányítani egy kitűnő dokumentumregényt, és ebben én is bűnrészességet vállalok tanyaházam udvarának bérbeadásával. A lelkiismeretfurdalásba azonban egy alantas érzés is vegyült. Minthogy a furdalt-lelkiismeretű ember is a piacról él. Anita stílusának és viselkedésének ismételt analizálása során rájöttem, hogy két- vagy háromezret is kaphattam volna, mert a helynek, ahol felállítanak és ledöntenek, majd ismét felállítanak egy keresztet, sajátos hangulata van, a hangulatnak pedig értéke és magas árfolyama.

A lelkiismeret és a kapzsiság végletei közt hánykódva azon is gondolkoztam, hogy köpök a szerződésre - elvégre én vagyok birtokon belül, nekem van használható hangulatom - s csak akkor hagyom a keresztet felépíteni, ha először Anita hagyja magát ledönteni... Nem sokáig horgonyozhattam azonban e kedves gondolatnál, mert másnap reggel kilépve a házból, megpillantottam a fakeresztet, faragott terméskövekbe téve, rajta a rozsdás Megváltót, vállára csuklott fejjel.

Kutyám nem írt alá semmiféle szerződést a Filmtröszttel, mégsem róttam meg, amiért hangtalanul tűrte a kereszt felállítását, hiszen azidőben már tizedik napja volt búskomor. Én is hajlottam a melankóliára, de rajtam végülis vallási téboly lett úrrá, ami böjttel kezdődött, gregorián dallamok dünnyögésével, biblia olvasással folytatódott és esti imával fejeződött be. Utólag gyanítom, hogy nem az elkövetett, hanem az el nem követett bűneimért bánkódtam.

A Megváltó hirtelen eljövetele ugyanis szétfoszlatta mind a hangulat árának felsrófolásához, mind az Anita ledöntéséhez fűződő reményeket. Mindazonáltal az sem kizárt, hogy a kereszt körüli kóválygásban begolyósodom, de a böjt és a bibliaórák harmadik napján új irányt vettek a dolgok.

Ismét a fekete batár, a fékcsikorgás és a korong-ecset szerű fej a hatalmas kocsi ablakában.

"Bár eredetileg a kereszt ledöntésére épült a filmdráma, a rendezőnk úgy döntött, hogy kihagyja a jelenetet, mert még nincs meg hozzá a történelmi

Szavalóverseny a Speciális Fejlesztő Központ rendezésében

Egy hónapja a kecskeméti Juhar utcai iskola adott otthont egy versenynek, ahol a speciális iskolák tanulói találkozhattak egymással. A résztvevők meghallgathatták társaikat versmondás közben, új oldalukról ismerhettek meg többeket és sok szép, számukra új verset is hallhattak. Végül a zsűri eredményt hirdetett, ami után a győztesek igazán örülhettek. Örültek is. A lényeg azonban talán mégsem ez volt. A szervezők és a gyerekek az eredményhirdetés után így összegezték tapasztalataikat.

Dolhainé Soponyai Edit tanár, szervező: - Intézményenként rendeztünk háziversenyt, itt most két megye, Bács-Kiskun és Pest területi döntője zajlott. Az ötlet a kiskőrösieké volt, a területi fordulót ők javasolták. Január elején küldtük el ez ügyben az első levelet, azóta készültünk az eseményre. Bár a rendezvény pluszfeladatokkal jár, a jelentkezők száma minden többletmunkát kárpótol: 57 versenyző nevezett, Kecskemét mellett 11 másik város is indította tanulóit. Az Értük-Velük Egyesület két tagjának nevét is meg kell említenem, Pelikán Imre és Sípos Lászlóné segítsége nélkülözhetetlen volt az előkészítő munka során.

Nagyné Varga Katalin és Litovszky Endréné Ceglédről érkeztek, két diákjukat kísérték el.

- A gyerekek önként vállalták a részvételt, a verseket velük közösen választottuk. Egy hónapja készültünk, mindennapos gyakorlással.

- Miért fontos az ilyen rendezvény?

- Többletet kell adnunk, tanítványainknak is érezniük kell, hogy képesek helytállni. Attól, hogy egyes területeken kevesebbet tudnak másoknál, még teljesíthetnek szépen versmondásban vagy például táncban. Mi is most vagyunk itt először. A szünetben körbejártunk, új ötleteket kaptunk, a szövőterem megtekintése után már azon gondolkodunk, hogy lehetne ugyanezt nálunk is megvalósítani.

Dacsúr Anikó a ceglédi versenyzők egyike: - Reményik Sándor Három szín című versét tanultam meg. Izgultam. Hamarabb keltem, mint szoktam, negyed ötkor. Szép itt, láttuk az óvodásokat, a kertet az iskola körül, és a szövőszéket. És a versem elmondása is jól sikerült, nem hibáztam.

Gyömrőről Komjáthyné Zsolnay Éva Palaga Lászlót kísérte el: - Éva nénivel együtt választottuk a Radnóti-verset, azért ezt, mert hazafias költeményt kellett hozni. A Nem tudhatom ilyen. Radnóti a 2. világháborúig élt, munkatáborban írta verseit. Arról szólnak, milyennek látta a világot. Rossznak. Fel akarta rázni az embereket. Ma már nem sok ilyen élet van, jobb lett a világ.

Ács Kornél 13 éves, hetedik osztályba jár: - Az Egy gondolat bánt engemet című verset a Nemzeti dallal cseréltem el, egy osztálytársamnak inkább az kellett. Én mindkettőt tudom. Az izgalom miatt azonban az enyém elejét mégis elrontottam. Nem vagyok azért szomorú. Nyerni akarok. Továbbjutni, hogy Kiskőrösön is szavalhassak mások előtt.

S akkor, egy izgalmakkal teli délelőtt után álljon itt a végeredmény. A felső tagozatosok helyezettjei: Palaga László, Kiss Diána, Babos Lajos és Szudóczky László. Az alsósok közül Perényi József, Csató Zoltán és Kovács Balázs ért el helyezést.

Kornél tehát Kiskőrösön most nem szavalhat. Majd legközelebb. De álljanak még itt azok nevei, akik lehetővé tették, hogy Kornél és társai lehetőséget kaptak a bemutatkozásra: Tonács Éva igazgató, Nagy Zoltánné, Borosné Hajagos Beáta, Szomor Tímea, Hegyi Mihályné és Tóth Sándorné. Munkájuk, áldozatkészségük nem nélkülözhető.

Szegény gazdagok

Az a sok szép jelszó – csak azt tudnánk feledni!

Az Európa Házba mentünk... Nyugodt erő... Szabad élet... Hallgass a szívedre... Mind-mind együtt – de persze már akkor is nagyon külön-külön – anyagi és szellemi felemelkedést, megőrizhető emberi méltóságot ígért. Nekünk, mindannyiunknak. Az ország nagyobbik felének mégis csak a szegények szabadsága jött el. Igen, már nálunk is mindenkinek joga van a híd alatt aludni.

A kilencvenes évek közepén megszüntették a létminimum-számításokat is, nyilván mert már akkor is nonszensznek tűnt, hogy százezrek (milliók?) élnek jóval kevesebből, mint amennyiből a számítások szerint egyáltalán meg szabadna élniük. Most valami oknál fogva mégis megint kiszámolták, mennyi lenne az a havi fix, amiből már tisztes szegénységben eléldegélhetnénk. A kalkulációk szerint havonta huszonnyolcezer és párszáz forint szükségeltethetne ehhez, persze fejenként. Nettó.

No comment, mondaná a cinikusabb zsurnaliszta, feltételezvén, hogy a nyájas olvasó is pontosan tudja: januártól 22.500 forintra emelkedett a magyar minimálbér. Bruttó.

Csakhogy léteznek közöttünk olyanok, nem is kevesen, akik fittyet hányva a számítgatóknak, már megint csakazértis megélnek a kevesebből is, ráadásul irigylésre méltóan gazdagon. Lelkiekben gazdagon.

Talán az a titkuk, hogy a nagybanin vett krumplit százféleképpen tudják az asztalra rakni, talán az, hogy még mosolyogni is tudnak hozzá. Tiszták és erősek, a bajban egymást gyámolítják. Igen sokan vannak, mondom, szerencsére éppen annyian, hogy velük és általuk megőrizhető ennek az országnak az erkölcsi tartása, már legalábbis ami abból még megmaradt.

De Isten óvja a gazdagokat, hogy arra a sorsra jussanak, mint az egyszeri cár. Ő egy régi-régi mese szerint úgy megbetegedett, hogy semmiféle medicina nem segített rajta. Az udvari bölcs szerint csak az hozhatott volna számára gyógyulást, ha magára ölti egy boldog ember ingét. Hosszú bolyongás, keresgélés után a cár végül találkozott egy szegény favágóval, az első emberrel, aki boldognak vallotta magát. Ám hiába ígérte a nagybeteg uralkodó már fele cárságát is a megváltó ruhadarabért, a boldog ember annyira szegény volt, hogy nem volt még inge sem.

Azt már egy másik meséből tudjuk, hogy végül mégis a szegény favágóé lett az egész birodalom.

Írta:
Szabó Klára

Gyere a Szórakaténuszba

Április 2-5-én, rendezik meg az V. Nemzetközi Sárkányeresztő Fesztivált, a Szórakaténusz épületében és az utolsó napon, 14.30 órától a Kápolna réten. A rendezvény sikere érdekében március 20-án, 21-én és 27-én és 28-án, szombaton és vasárnap 10-12 óráig sárkányépítő foglakozásokat tartanak.

Június 19-20-án, a IV. Nemzetközi Junior Bűvészfesztivál rendezője lesz az intézmény, ahol a Csongrádi Béla által vezetett szakkör tagjai mellett, szlovén, német, osztrák, cseh bűvészklubok tagjai vesznek részt.

Tervezik, a textiljáték készítés oktatásának a népszerűsítését a Magyarországi Játékkészítők Céhe tagjai számára. A játékkészítőkből, iparművészekből és népi iparművészekből áll közösség tagjai nyári táboron vesznek részt, és az itt készített anyagot kiállításon mutatják be az érdeklődőknek. A múzeumi anyag népszerűsítését kiadványok megjelentetésével kívánják elősegíteni. A Tájak - Korok - Múzeumok című sorozatban, az állandó kiállításon szereplő anyagra, míg a módszertani kiadványaik körében, a Szórakaténusz tulajdonába került cserépsíp kollekció bemutatására nyílik lehetőségük. Az 1996 októberében megrendezett Nemzetközi Játékszociológiai Konferencia anyagát is közreadják, melyre az anyagi feltételek hiánya miatt nem került sor.

SZÓRAKATÉNUSZ JÁTÉKMÚZEUM ÉS MUHELY

Zám Tibor

Krisztusunk hatodik sebe

(folytatás)

távlat, Krisztusunk hanyattvágása, noha a valóságban megtörtént, sértené az istenhívők érzületeit, sebeket szaggatna fel a közös akolba terelt parasztok millióiban, és gyomoridegességet okozna a Filmtröszt fejeseinek, akik jobban kedvelik a scotch whiskyt, mint a kockázatot. Ettől függetlenül maga megkapja a helyszínpénzt, de abban most már egészen biztos lehet, hogy engem nem fog megkapni, viszlát..."

Búcsúzóul elkáromkodtam magam, de ennek említése csupán azért fontos, mert a vallási téboly végét és egy töprengés kezdetét jelentette. Mire azonban végiggondolhattam volna, hogy milyen rossz lesz ez a film, amelyből kioperálják a konfliktust, addigra az események a végkifejlet irányába fordultak.

Megérkezett a Filmtröszt autója. A kocsi oly lassan gördült a ház elé, hogy a kutyám életkedve néhány másodpercre visszatérni látszott, de ugatás helyett csak beleszimatolt a levegőbe, szomorúan rámnézett és elsompolygott.

Ez is rossz előjel volt. Ahelyett azonban, hogy gyorsan követtem volna kutyám példáját, jattoltam az érkezőkkel és kíváncsian figyeltem őket.

Azt nyomban megláttam, hogy nemzedéki ellentétek köztük már nincsenek: a munkától való intenzív undor oly szorosra fűzte össze a két embert, mintha nem is lett volna köztük 33 év korkülönbség. A loboncos hajú, langaléta sofőr félórát piszmogott a kocsi hátoldalának leeresztésével, azután üres tekintettel bámult a semmibe. A tömzsi, sörtehajú ácskőműves minden oldalról megvizsgálta a keresztet, de a szótlan szemlélődést nem vallási áhítat ihlette, hanem bosszúság, hogy bármelyik oldalról kezdi kibontani a terméskőbe ágyazott monstrumot, egyetlen munkamozdulatot sem takaríthat meg. Ebben a felismerésben fogant mély sóhaj azt sugallta, hogy könnyebb odafent holtan csüngeni, mint idelenn melózni, orcánk verítékével keresni meg a mindennapi kenyerünket.

Mivel én sem hiányoznék a sírtól, amelybe a munkát temetik, az együttérzés húrjai rezdültek meg bennem, mint a Krisztust őrző római katonákban egykoron, de ecetes spongya helyett pálinkával próbáltam a sóhajtozó ácskőműves kínjain enyhíteni, s nem eredménytelenül, mert emberem képén párákat gyöngyöző derűvé simult a gond redőzete, füttyre csücsörített ajkai közül pedig előtüremkedett a mindnyájunk által jól ismert nóta, hogy "Bazsa Mári libája, belement a Tiszába".

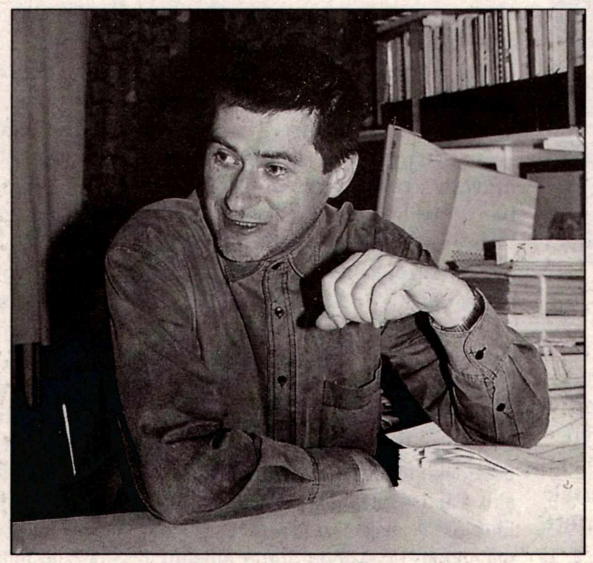
Mielőtt megütközhettem volna az elvégzendő munkához és a hely hangulatához illetlen dallamon, a mélázó sofőr vonta magára a figyelmet. Bizonyára belefáradt a semmittevésbe, mert közelebb vonszolta magát, és a gesztenyefa árnyákos oldalán, a gyantás rügyek morzsolása közben azt mondta, hogy "az állam ereje polgárainak jólétén nyugszik."

A sofőr szavait ártalmatlanul kósáló bölcselkedésnek is hihettem volna, vagy egy üdítő eszmecsere prológusának, az ácskőműves helyeslése viszont arra utalt, hogy a filozófia és a kereskedelem a gyakorlatban közelebb van egymáshoz, mint az elméletben. Ha két fogalom első összetalálkoztatásakor hülyének tettetem magam, akkor e két ember hülyének néz és tovább áll, bennem azonban - bár természetem alapvonása az élhetetlenség -, megmozdult valamely távoli ős kalmárszelleme: szemügyre vettem a jó küllemű IFÁ-t, a teherautót. Az ácskőműves nyomban bizonyítani kezdte, hogy itt, a homokdűnék mögött, távol a KPM-esektől és a fejvadászoktól, mint fővállalkozó vagyonokat kereshetnék e kocsival: ha azonban a bérfuvarozást lealacsonyítónak tartom, fogadjam fel

Kecskeméti közéleti lap
Köztér

Boros Pál Ybl-díjas

Szalagház ötödik emelet, függőfolyosó, hűvös március 15-i délután. A 99-es ajtó mögött egy lakásnyi „Építészműhely". Itt beszélgetünk Boros Pállal, városunk legfrissebb Ybl-díjas építészével, aki a dokumentálástól kissé fáradtan, de szívesen mesél munkájáról.

- Mik voltak azok az első építészettel kapcsolatos élményeid, amelyek befolyásolhatták a pályaválasztást.

- Az Árpádváros bontásakor 12-13 éves gyerek voltam, és a bontásterület nekünk óriási és igen izgalmas játszóteret biztosított. Játszadozás közben persze időnként rácsodálkoztam az épületek mögül előbukkanó szerkezetekre is. Ezek az élmények gimnazista koromban jöttek újra elő és ekkor már tudatosabban kezdtem gyűjteni az építészettel kapcsolatos könyveket.

- Meg sem álltál a műegyetemig. Az egyetemi évek alatt is sikerült megőrizni az építészet iránti lelkes érdeklődést?

- Az egyetemi évek természetesen csak elmélyítették a szakma iránti szeretetet és az érdeklődést, köszönhető ez azoknak a rendkívül nagy tudású és nyitott szellemű tanároknak, mestereknek, akik úgy tudtak tervezést, vagy építészettörténetet tanítani, hogy nem csak szakmai kérdésekben, de a világ dolgaiban is segítettek eligazodni. Itt most sok nevet sorolhatnék, de mindenképpen szeretném megemlíteni Farkasdy Zoltán, Török Ferenc, Hajnóczy Gyula és Szentkirályi Zoltán nevét, akikkel a konzultációk során kialakult személyes kapcsolat igen sokat jelentett számomra.

- 1979-ben fiatal diplomás építészként hogyan láttad az építészet helyzetét, és melyik volt számodra a legvonzóbb tendencia, hiszen jelen volt a világban a modern a posztmodern, az organikus építészet és ezek sokféle árnyalata és áthatása.

- Mi tulajdonképpen belenőttünk a posztmodern építészetbe. Ezidőtájt a posztmodern sokfélesége uralkodott a világban, ami a modern építészet után a modern kritikáját jelentette.

A szakmai közeg már nem volt homogén, így nekünk már nem kellett ortodox módon modernistának lenni. Ezek a stíluskategóriák azonban sokkal nyitottabbak és tágabban értelmezendők, mint gondolnánk, hiszen Wright például úgy tudott modern építész lenni, hogy akár organikusnak is tekinthető, és viszont. De maga a szerves, vagy organikus építészet is egy rendkívül tág fogalom és nem feltétlenül kapcsolódik a természetes anyagokhoz és a hajlított formákhoz. Makovecz munkássága például nem csupán építészet, inkább filozófia, amelynek adekvát eszköze a természetes anyagok alkalmazása. Ettől függetlenül azonban egy nem csupán természetes anyagokat használó szikárabb szerkesztésű épületben is megvalósulhat a szerves építészeti egység.

- Milyen tapasztalataid vannak az európai építészet helyzetéről és hogyan mérhető ez a hazai viszonyokhoz?

- A kortárs európai építészetből talán kiemelném a spanyol Alvaro Siza, és a francia Nouvel nevét, de például igen magas színvonalú a mai cseh építészet is. Franciaországi és svájci tapasztalatok azt mutatják, hogy a részletekig menő figyelemnek és a jó értelembe vett prakticizmusnak olyan hihetetlenül magas szellemi és technikai háttere van, ami nálunk sajnos elképzelhetetlen.

- Térjünk vissza a pályád alakulásához. Mi történt a diploma és az Ybl-díj között?

- Diploma után a BÁCSTERV-nél kezdtem dolgozni, ahol Farkas Gábor csoportjába kerültem. Ez bizonyos védettséget jelentett, és lehetőséget az önálló tervezésre. Így készült el első önálló munkám a bátyai háromcsoportos óvoda. Egy fésűs beépítésű parasztházas utcaképbe sikerült beillesztenem az óvoda épületét úgy, hogy maga az épület is három, fésűsen elhelyezett egységből áll és ezt kapcsolja össze egy hátrább húzott összekötő rész, amit én lapos tetősre terveztem, de a megrendelő elképzelése erősebbnek bizonyult a szakmai érveknél, (félt a lapos tető beázásától) így azt is magas tetővel kellett megépíteni. Ekkor tapasztaltam meg először, hogy az építészeten kívüli erők is befolyásolják egy épület létrejöttét. Kecskeméti munkáim közül a színház üzemviteli épületét, a Fotográfiai Múzeumot említeném, és Farkas Gáborral közösen tervezett színház-rekonstrukciót. 1991-ben megalapítottuk az Építészműhely Kft-t, ahol Letanoczki Gyulával, Marton Tiborral, Vass Tiborral, Vass-Eysen Ervinnel és Vásárhelyi Dánielllel közösen dolgozunk. Ebben az időszakban készült a Kodály Iskola terve. Azt hiszem ennek megvalósítása tervező társaimmal együtt valamennyiünk számára emlékezetes marad.

A Kodály Iskolát naponta látom, hiszen utam rendszeresen mellette visz el. A merészen kibontott építészeti gondolat és a régi épületszárny kontrasztja, a homlokzat és a belső szerkezet egymást ragozó rímelése és a színek dinamikus belső téri alkalmazása valóban egy izgalmas, ugyanakkor letisztult és átgondolt építészeti együttest eredményezett.

- Újabb tervek?

- Izgalmas feladat, hogy Kerényi József bevont a Kerámia Stúdió Szilikátipari Tanszékének tervezésébe, és most tervezek a Cimbalmos utcába egy hatlakásos garzonházat, ahol érdekes kihívást jelent, hogy egy nagyobb épülettömböt hogyan lehet elhelyezni földszintes polgárházas környezetben.

- A meglévő épített környezet mennyire befolyásolja a készülő épületet?

- Az értékekre mindig figyelni kell, de ez könnyen félreérthető. Érdekes tapasztalataim vannak például Kecskemét belvárosával kapcsolatban. Adott a közeg: a hagyományaira büszke város, ahol azonban az építészeti hagyományon mindig ugyanazt az öt-tíz elhíresült épületet értik (és kérik számon). A számon kérhető kecskeméti hagyomány így egy zsákba gyűjtött véges számú elem (motívum) utalás: bármibe kotorok bele, felmutathatom, mindenkinek ismerős lesz, megnyugtató és örvendetes. Ettől kezdve azonban a „helyi ízű építészet" kvantitatív feladat, és a minőség mércéje az elemkészletben való furfangos jártasság.

- Milyen ma a város építészeti, szakmai közélete?

- Korábban voltak szakmai viták és eszmecserék, de ma inkább piacféltés van és a szakmai párbeszéd háttérbe szorult. Talán építészeti kiállításokra, szakmai fórumokra lenne szükség, hogy összehozza és nyitottabbá tegye a kollégákat, és újra elindulhasson egy egészséges szellemi vérkeringés.

Írta:
Balanyi Károly

Tenyérnyi univerzum

Kondor Béla: Darázskirály

A vaddarázs sárga-fekete csíkos potroha feszesen meredezik a törékenyen gyűrött hártyaszárnyak alatt. Mit keres a király kezében? Örök rejtély marad. A király arcán mélyen emberi szomorúság ül, koronája inkább teher mint ékesség, tekintete elmerül a tenyér-darázs mikrokozmoszban. Glóriája nem az övé, hiszen azt a város feletti égre hímezte a festő, emberközelbe hozva ezzel a végtelent. És a város, az is inkább jelszerű, egymásra tornyosuló, olyan táj, amilyet csak behunyt szemmel láthat az ember. Az arc elnagyolt, a szemek aszimmetrikusak, a haj lazán elmaszatolt és a kéz is furcsán, görcsösen vonaglik. A fény itt nem vet árnyékot, és valahogy semmi nem olyan, mintha semmi nem lenne a helyén. Vagy nagyon is ott van? Az ég közelhajol s a fény valahonnan belülről, a képből érkezik, átsüt a tüzes színeken és mélyebbre hatol mint a kés. Átjár és megborzongat, csikorgóan rozsdás kapukat nyitogat. A király Krisztus arcát hordozza, a darázs pedig pokolian üres tekintettel fordítja felénk piros sapkás rút fejét.

Kondor Béla emlékkiállítása március 30-ig látható az Erdei Ferenc Művelődési Központban.

B.K.

Koncert az autistákért

Április 21-én, a Kecskeméti Református Kollégium dísztermében ad hangversenyt Szenthelyi Miklós nemzetközi hírű hegedűvirtuóz és Szenthelyi Judit zongoraművész. A művész testvérpár két Beethoven- és két Paganini-szonátával áll a közönség elé. A rendezvény célja – a zeneértők számára minden bizonnyal páratlan művészi élmény befogadásán túl –, hogy az értékesített jegyekből és a szponzorok adományaiból származó bevétellel elősegítsék illetve lehetővé tegyék a Kecskeméten és környékén élő autista gyerekek mozgáskorrekciós nevelését és nyári táboroztatását.

őt alvállalkozónak, és akkor ketten keresünk vagyonokat. Tétovázásomat a sörtehajú beleegyezésnek vélte, s festéket, ecsetet varázsolt elő, de mielőtt eltüntette volna az IFA oldaláról a Magyar Filmtröszt feliratot és a sáfránysárga felségjelet, a sofőr megjegyezte, hogy "konszolidált államban élünk", s közben unottan morzsolgatta tovább a gesztenyefa rügyeit, mintha nem tudná, hogy az állam emlegetése ebben az összefüggésben tapintatlanság: bilincscsörgést, börtönt, csíkosruhát idéz az idilli környezetbe.

Üzleti tárgyalásaink csupán azért nem jutottak holtpontra, mert az ácskőműves ijedtében két pohár pálinkát kapott be, én viszont hátat fordítva a teherautónak olyan éles pillantásokat vetettem a keresztfára, tanyaházam majdani díszére, hol közelebbről, hol távolabbról, hogy partnereimnek semmi kétsége nem lehetett szándékom komolysága felől. Nem is volt, de az ácskőműves tarkójának hoszas vakargatása után határozott nemet intett, s nem minden célzatosság nélkül megismételte, hogy "konszolidált államban élünk." A későbbiekben kiderült, hogy a keresztet egy észak-magyarországi ktsz kegyszerkölcsönzőjéből bérelte a Filmtröszt: ha nyoma vész, egészen biztos, hogy baj lesz.

A második puhatolózás kudarca után a terméskövek kezdtem rugdosni, mert jól mutattak volna a virágágyás körül, s ezt a sörtehajú is belátta volna, már csak azért is, mert megtakaríthatja erejét, ha nem kell tovább bajlódnia a kőtalpazat szétbontásával. A sofőr azonban közbeszólt: Frédinek, úgymond, tíz hónap felfüggesztettje van, s ha ez a terméskő is elvész a kezén, irgalmatlanul sittre vágják, mert már többször is megmondták az elvtársak, hogy konszolidált államban élünk... Különben pedig olyan hírek terjengenek, hogy a Magyar Filmtröszt meg fogja filmesíteni Hemingway-től A Kilimandzsáró havát, és a hegységet a hungarocell hó alá ezekből a terméskövekből építik fel a stúdióban.

Elgondoltam, hogy e későbbi filmet sem a morális vagy esztétikai értéke fogja majd dicsér-ni, legfeljebb a vállalkozás nagysága, de hiába simogattam, tapogattam közben a teherautó vadonatúj ponyváját, a sofőr a fejét rázta, az ácskőműves pedig keresetlen egyszerűséggel megmondta, hogy a Lacinak is van tíz hónap felfüggesztettje, s ha ez a ponyva is elvész a kezén, irgalmatlanul sittre vágják, minthogy konszolidált államban élünk.

Harmadik próbálkozásom kudarcán begorombulva, tapintatlanul közöltem, hogy az állam-bölcseletüket adják el máshol. Ha viszont valami konkrétabb eladnivalójuk van, mondják s mutassák.

Frédi és Laci oly határozottan mutatott a teherautó leeresztett hátoldala felé, hogy szándékuk tisztessége iránti kétségeim nyomban eloszlottak.

A ponyva alatt három zsák cement és fél köbméternyi első osztályú deszka várta, hogy össznépi tulajdonból egyéni tulajdonná váljék. E várakozást nagyon lerövidítette, hogy partnereim utáltak alkudozni, s 500-500 forint hanyag zsebregyűrése után saját kezűleg rakták át az árut a gépkocsi platójáról az én fáskamrámba. A ráadásnak szánt fél-fél liter pálinka átvétele után a sofőr a festékes dobozokat is lerakta, mondván, hogy ne zörögjenek neki: Frédi pedig egy kitűnő lapáttal és egy kőműves kalapáccsal fejezte ki a "jó tett helyébe jót várj" eszméjét, ám szemérmetesen azt mondta, hogy e tárgyak fogyóeszközök, és ha már nincs rájuk szükség, minden káros következmény nélkül elfogyhatnak.

E szavak elhangzásakor a kövekből kilazított kereszt hanyattvágódott, felsőrésze megreccsent, s a szilánkos törés íve fölött a Megváltó feje lejjebb csuklott, tekintete csüggedtebb lett, talán azért, mert belátta végre, hogy nem lehet bennünket megváltani. Frédi megkísérelte ugyan szöggel, szekercével visszaállítani a statusquót, a nyaki ér táján vert új sebből azonban egy csepp vér sem szivárgott érettünk elő.

1978/11.

Vége

Arcok és vallomások

Katona Piroska

Kecskeméten született kisebb-nagyobb kitérőkkel itt élt, dolgozott. Személyét, származását legendák övezték mindig. Ma is. Évei számát tekintve nem, de szellemi frissességét alapul véve fiatalnak számít, közeledve a kilencedik X-hez. Nyugdíjas pedagógus, irodalomtörténész. Nagyapja a város egyik büszkesége, két emléktábla ma is hirdeti nagyságát a hírös városban. Jókai utcai gyönyörűen berendezett lakásában beszélgettünk gazdag életútjáról és mostani napjairól.

- A nagyapja a Kecskemét jelesei című lexikon szerint gyógyszerész volt...

- Igen, de egyben nevezetes és tekintélyes közéleti személyiség, elnöke a Kecskeméti Iparegyesületnek.

- És a gazdálkodás?

- Katonatelepen mintaszőlője volt. Mathiász Jánost ő hívta Kecskemétre.

- A lexikon szerint a homoki gazdálkodás úttörői közé tartozott a nagyapja.

- Így igaz.

- Kecskeméten kezdte a tanulmányait.

- Igen. Egyik tanítóm Magyar Ilona volt, később Kossuth-díjas lett.

- Aztán híres osztálytársa is volt...

- Gobbi Hildára jó szívvel emlékezem.

- Hogyan folytatódott?

- A Pázmány Péter Tudományegyetemen magyar-olasz-latin szakon végeztem, majd nyelv, irodalom és pedagógia szaktárgyakból bölcsészdoktori oklevelet kaptam. Érdekessége az életemnek, hogy a kaposvári gimnáziumban harminc tanár közül én voltam az egyetlen nő.

- Voltak igazán nehéz évei?

- Sajnos, igen. Például amikor az államosítás évében lettem gimnáziumi igazgató. Az ellentmondásos törvények, intézkedések közepette nehéz volt helytállni. Volt megszállott párttag, aki a helyemre pályázott. Ezért kértem a visszahelyezésemet szülővárosomba.

- Nem voltak könnyű esztendők ezután sem, úgy tudom.

- Gondolhatja, a patikánkat államosították, kilakoltattak bennünket, sokáig nem kaptam lakást. A nővéremmel együtt az ágyhoz kötött beteg édesanyánkat egy udvari szükséglakásban ápoltuk. Sokáig hiába volt minden „kilincselés" - még a miniszterig is elmentem -, semmi nem változott. Akkoriban előfordult, hogy három generáció élt együtt egy másfélszobás lakásban.

- Közben írt, és közéleti tevékenységet folytatott...

- A Pedagógus Szakszervezetnek egyik alapító tagja voltam, napközi otthonos óvodát szerveztem lelkes munkatársaimmal közösen. Városi titkára lehettem a szakszervezetnek. Irodalmi előadásokat tartottam, és nyelvművelő cikkeket írtam. Közben megjelent könyvem is Jókairól.

- És a barátai, szellemi és pályatársai?

- Először a tudós tanáraimról. Horváth János irodalomtudós, Gombocz Zoltán nyelvtudós, Kerényi Károly klasszikafilológus és Prohászka József filozófus sokat jelentett az életemben, szellemi-lelki fejlődésemben. És örülök, hogy barátaim között említhetem Takáts Gyula és Fodor András költőt, Németh László írót, Orosz László, Szekér Endre és Füzi László irodalomtörténészt. De sok kedves emlékem van Móricz Zsigmondról, Veres Péterről és Tamási Áronról is.

- Volt idő, amikor rendezett is...

- Diákszínjátszó együttesemmel sikert érhettem el egykor. Egyebek mellett Gogol Revizorját és Moliere Fösvény című darabját adtuk elő sikerrel. És aranyérmes versmondóim is voltak.

- Pedagógusnak lenni családi örökség?

- Azt gondolom, hogy igen. Pedagógus volt a dédapám, a nagyapám, az anyám, a nagybátyám, a nagynéném, a nővérem, hadd ne soroljam.

- A Forrásban megjelentek Domahidy Andrással folytatott levelezései...

- Igen, de annak csak egy töredéke. A többi egy kiadónál még megjelenésre vár.

- Hogyan summázná mindent egybevéve az eddigi életét?

- A mi nemzedékünket még nem arra nevelték, a család és az iskola egyetértésében, hogy „valósítsuk meg önmagunkat", hanem hogy hasznos polgárai legyünk hazánknak, segítsük, szeressük embertársainkat, törekedjünk a jóra. Ehhez tartottam magam hosszú életem változatos körülményei között. Volt, amikor hercegnővel laktam egy szobában, s úgy is, hogy cigányasszonnyal a zárkában együtt feküdtem a priccsen. Talán ezért értenek és becsülnek, akik ismernek. Petőfivel talán így elmondhatom:

„Mint a róna, hol születtem,
lelkem útja tetteimben
egyenes:
Szavaimmal egy az érzet.
Célrajutni álbeszédet
tétovázva nem keres."

Írta: Varga Mihály

MATISSE-TÓL KECSKEMÉTIG

A Tavaszi Fesztivál keretében a Bozsó Gyűjtemény rendezésében látható az a kiállítás, amely a Kecskeméti Művésztelep alapító mestereinek munkáit tárja a közönség elé. A Nagybányáról Kada Elek polgármester hívására Kecskemétre költöző művészek az 1909-es alapítást követően 1912-ben foglalhatták el műtermes villáikat, melyekhez egy kollektív műteremház is kapcsolódott.

- Milyen előzményei voltak az Iványi-Grünvald Béla által vezetett művészcsoport kiválásának a Nagybányai iskolából? Kérdezem Sümegi György művészettörténészt, a kiállítás rendezőjét, a művésztelep történetíróját.

- A század első éveiben a Nagybányai szellemiség veszíteni kezdett frissességéből és Hollósy kiválását követően egyre mélyebb lett a szakadék a Münchenből érkezett alapítók, és a Párizsból ideköltözött újak (neósok) között, akik Matisse iskolájában tanultak, és a fauv-ok (vadak) szellemiségét hozták magukkal. Így kapóra jött a dinamikusan fejlődő mezőváros polgármesterének meghívása. Iványi körül ekkor már elég fagyos volt a levegő Nagybányán, ezért szívesen vállalta a Kecskeméti Művésztelep vezetését.

- Ma már tudjuk, hogy művészettörténeti jelentőségű volt a művésztelep létrehozása, hiszen új színt hozott a kor magyar festészetébe. Mik voltak ennek az új szellemiségnek az ismérvei?

- A kiállításon jól látható, hogy pregnáns váltás történt, a plein air (szabadban való) festészethez képest. Szembe tűnő az intenzív, a természettől elvonatkoztatott színvilág, a komplementer (kiegészítő) színek tudatos alkalmazása, és a Cézanne hatását tükröző erőteljes, geometrikus formaképzés. A ennek a kettős hatásnak az egymásra találása új színt, új stiláris vonulatot hozott a századelő magyar festészetében, amit bátran nevezhetünk kecskeméti iskolának, vagy kecskeméti szellemiségnek. A mostani kiállításon ezt az irányzatot Iványi Grünvald Béla, Perlott-Csaba Vilmos, Bornemissza Géza és Diener Dénes Rudolf munkái képviselik. Volt a telepnek egy másik, szecessziós ízű vonulata is, amelyről Falus Elek és Farkas Béla művei tanúskodnak.

- Hogyan hatott a művésztelep működése a város kulturális életére?

- Az itt dolgozó művészek aktívan bekapcsolódtak a város életébe és bár a kecskeméti művésztelep történetének első és egyben legdinamikusabb korszaka 1919-ben lezárult, meggyőződésem, hogy hatása, szellemi kisugárzása mais érzékelhető. A város mostani, pezsgő művészeti élete, művészeti műhelyeinek léte, vagy a szilikát tanszék ideköltözése elképzelhetetlen volna előzmények nélkül, az elődök szellemi hagyatéka nélkül.

Mire a beszélgetés végére értünk, a megnyitóra érkezett népes közönség eltávozott, a Klapka ház elcsendesedett. Az üres teremben így zavartalanul csodálhattam a színek expresszív erejét, a formaképzés tiszta rendjét, és a város bölcsességét, hogy tudott és mert egy új szellemiség pártfogója lenni, talán sokkal inkább, mint később bármikor.

Írta: Balanyi Károly

Farkas Béla: Ősz

"Mindnyájunk példányképéül szolgált"

A kecskeméti Szalkay Gergely 1848-1849-es emlékiratainak kiadását eldöntők, a kötetet megformálók. ismerték a "nagy titkot": "jót és jól!".

A szerző személye és a megörökített időszak egyaránt indokolta az elhatározást. Elhunytakor a "Kecskemét" így méltatta: "mindnyájunk példány- képéül szolgált". Szülővárosához hasonlóan mindenért meg kellett küzdenie, semmit sem kapott készen, ajándékként. Gyerekként gyűrűzte el a kötelességteljesítés szenvedélye. Katonaként és hivatalnokként tapasztalhatta, hogy a legígéretesebb kezdeményezések is elbukhatnak apróbb mulasztásokon, emberi gyarlóságokon...

Számíthattak rá fontos közügyek. Nem a hírért, rangért, közéleti forgolódásért vállalta a hazafias megbízatásokat, a korparancsokat, noha sokat látott, tapasztalt ember lévén jól tudta, hogy az érdem ritkán nyeri el jutalmát. Akkor fordította magyarra Victor Hugo és mások egy-egy könyvét, amikor a franciabarátság demokratikus eszmék és polgári függetlenség tiszteletét is kifejezte. Amikor megfeledkezni látszottak a 48-as honvédekről, Szalkay lét- körülményeik javításáért szorgoskodott.

Mindez megtudható a kötetet szerkesztő, gondozó Székelyné Kőrösi Ilona míves bevezetőjéből.

A fiatal korától katonáskodó Szalkay beosztásából adódóan egyrészt sok fontos információhoz jutott, másrészt mindvégig tudatában volt annak, hogy történelmi idők cselekvő részese, krónikása. Adatai hitelesek, csataleírásai szakmailag kifogástalanok, stílusa, eleven, ízes, elvétve lelkendező: "a rácok gyomra siratta" a tőlük zsákmányolt marhacsordát. "Szellő paripákon" szálltak hadba. a "fürge huszárok". Szemléletesen, olvasmányosan számolt be a hadmozdulatokról, a diadalokról, a veszteségekről. Tárgyilagosságra törekedve sem titkolta hon- és nemzetszerelmét. Együttérző őszinteséggel szólt a menetelések kínzó fáradalmairól: A Bácskába irányított zászlóalj katonái "fele úton kezdtek kidüledezni az út mellett. […] elaléltak a szokatlan gyaloglás, forróság, éhség és szomjúság miatt." Finom iróniával érzékeltette az augusztus elején hivatalosan még fegyvertárs császári tisztek kétszínűségét: "szabad szállással is megajándékoztak bennünket a városon felüli gyepen és a kinek a tarisznyájában volt, vacsorát is kapott ingyen"... A tapasztalt katona megértő humorával írta le a legelésző disznókat ellenségnek vélő zöldfülű honvédek riadalmát.

Számos, jól eligazító jegyzet, névmutató, időrendi táblázat, a Szalkay Gergely és a 6. Honvédzászlóalj tartózkodási helyeit felsoroló összeállítás, több reprodukció teszi még hasznosabbá a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Múzeumának Szenttamástól Világosig című új kiadványát.

Igaza van a kötetet szerkesztő Székelyné Kőrösi Ilonának: a honvédőrnagy emlékirata "fontos forrása a 6. honvédzászlóalj történetének, érdekes adalék a szabadságharc históriájához".

Heltai Nándor

Egy döntés háttere

Az elmúlt hetekben már a szélesebb nyilvánosság is értesülhetett arról, hogy az Oktatási Minisztérium elfogadta a kecskeméti felsőoktatási integráció intézményfejlesztési tervét és támogatásáról biztosította a homokbányai beruházási koncepciót.

A döntés politikai hátteréről, az integrációs vitákról, koalíciós egyeztetésekről, képviselői és önkormányzati lobbyzásokról bőségesen tudósított a sajtó. Kétségtelen, hogy ezek nélkülözhetetlen elemei egy hosszú távra szóló, az ország felsőoktatási térképet alapvetően módosító döntési mechanizmusnak, ahol a végső állásfoglalást a parlament fogja kimondani várhatóan április-május folyamán.

A döntés szakmai azonban háttere viszonylag kevesebb nyilvánosságot kapott. Pedig itt komoly fejlesztési koncepciók fogalmazódtak meg, többszöri átdolgozások, gazdaságossági, hatékonysági és megtérülési számítások születtek, hazai és külföldi szakértők tanulmányozták a több száz oldalas, kilóra is terjedelmes dokumentumokat. A kecskeméti intézmények a 90-es évek elejétől több előpályázat keretében érlelték ki a most elfogadott programot. Tucatnyi bizottságban 30-50 kolléga munkálkodott éveken keresztül az egyes szervezeti egységek, a vezetés, az adminisztratív irányítás, s nem utolsó sorban az infrastruktúra és az informatikai rendszer tervezetének kidolgozásán. Külön team dolgozta ki a már folyamatban lévő s a tervezett homokbányai beruházások terveit.

A társintézmények hezitálása miatt az 1998. október 31-i határidőre végül a Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola és a Tanítóképző Főiskola nyújtotta be a magyar és angol nyelven készült intézményfejlesztési tervet (IDP), amit – a formai követelményeknek megfelelően – az intézményi tanácsok is jóváhagytak.

A továbbiakban a minisztérium által meghatározott menetrend szerint folyik majd a munka: átdolgozásra, kiegészítésre kerülnek a beruházási tervek, létrejönnek a közös bizottságok az új irányítási fórum (főiskolai tanács) kialakítására, kiírják a vezetői pályázatokat, megválasztják az új intézmény irányítóit, hogy 2000. január elsején megkezdhesse működését a Kecskeméti Főiskola.

S mit jelent mindez a város számára? Egy olyan felsőoktatási intézményt, mely a korábbiaknál szélesebb kínálattal, jobb körülményekkel, korszerűbb programokkal várja a tanulni vágyó fiatalokat. Jobban illeszkedik a város a régió igényeihez, új alapokra helyezi kapcsolatait az itt működő oktatási, kulturális intézményekkel, nyitott további karok, szakok, képzési formák indítására, elsősorban a gazdasági, idegen nyelvi, informatikai és művészeti képzés területén. A felsőfokú és a főiskolai képzés koncentrálása magasabban kvalifikált, tudományos fokozattal rendelkező oktatói, kutatói gárda idetelepítését teszi lehetővé, amely tovább erősíti a Kecskeméti Főiskolát. A Homokbánya területe néhány év múlva kísértetvárosból felsőoktatási centrummá válhat a kollégiumi övezet és a központi épületegyüttes rekonstrukciójával.

Írta: Horváth Ágnes

Éhhalálig - zene

Ittzés Tamás névjegykártyáján a következők szerepelnek: Bohém Ragtime & Jazz Fesztivál – igazgató, Kecskemét Jazz Alapítvány – elnök, Bohém Ragtime Jazzband – zenekarvezető, zongorista, hegedűs. Egy másik kártyára ráírhatná: hegedű művésztanár a kecskeméti Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolában, a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar koncertmestere, s még egy harmadikra is jutna olyasmi, mint számítógépes grafika, koncertszervezés, műsorismertetés, írás.

– Mi az, amivel nem foglalkozik?

– Már jó ideje nem írok kézzel levelet. A szervezésre, szakmai kapcsolattartásra ott az email, néha még egy-egy faxot küldök, de ez is egyre ritkább.

– Hogyan fogadta a környezete, amikor perspektivikus és sikeres hegedűs karrier mellett a jazz iránt is elkötelezte magát?

– Eleinte idegenkedéssel, aztán egyre inkább hozzászoktak, mert engem sohase lehetett befolyásolni. Nem mondhatom, hogy mindenki lelkesedik, de legalább elfogadják. Inkább az zavar, ha összekeverik a műfajokat. Ha hegedűs szólistaként, vagy tanárként szerepelek valahol, akkor ne a Bohémeket emlegessék, mert az egy más kategória.

– De azért van valami kölcsönhatás a műfajok között.

– Természetesen. A jazz komolyabb művelése megváltoztatta a zenéhez, a hangszerhez való viszonyomat, s ez a komolyzenei teljesítményemen is érezteti hatását. Az igazán nagy jazz muzsikusok mind magas szintű komolyzenei tanulmányokat folytattak és érdeklődnek is a klasszikusok iránt, például Bach-rajongók. Tanulságos eset, ami Chicagóban történt 1992-ben. Egy eldugott jazzklubba betért egy világhírű szaxofonos. Mindenki játszott vele egy-két számot, hiszen szinte csak muzsikusok voltak jelen. Aztán bemutattak neki és Kecskemét említésekor felcsillant a szeme: "Hiszen az Kodály szülővárosa! Ismerem, nagyon szeretem a cselló szólószonátáját" – mondta legnagyobb meglepetésemre.

– Tehát nem is olyan élesek a határok?

– A zene az zene, ugyanazok a törvényei. Sokszor nem értem a viszolygást a jazztől vagy egyes modern darabokról. Persze azért vannak keretek, határok, és bizonyos szint alatt egyszerűen nem lehet zenéről beszélni.

– Többször járt Amerikában, legutóbb idén februárban.

– Ezúttal szakközépiskolás növendékekkel jártam kint tanárként és zongorakísérő-ként. Több koncertünk volt, tanítottam is, de azért mindenütt beültem a helyi jazz-zenekarokba is játszani.

– Mi a véleménye az amerikanizálódás veszélyeiről?

– Inkább azt látom veszélyesnek, hogy nem a jó dolgokat vesszük át. Ebben sajnos én is érzem a több évtizedes elzártság hatását, mert néha úgy tűnik, hogy sokan csak az anyagi javak felé orientálódást, a fogyasztói szemléletet próbálják átvenni. Pedig a gondolkodásban, a művészetekhez való hozzáállásban például lehetne tanulni Amerikától: ott természetes, hogy a család, a cég támogatja a zenekart, múzeumot, színházat. Igazából nem értenek a kultúrához, ott is vannak balekok, snobok, tisztán Cola- és hamburger-fogyasztóként élők, de soha nem mondják a művészetekre, hogy minek... Nálunk sokan műveltek, de akkor sem érdeklődnek. Amerikában is a rap és a rock az első számú kedvenc, de megtalálják a módját, hogy a magas kultúra szélesebb tömegekhez jusson el. Ezzel mi is megpróbálkozhatnánk, de csak úgy, ha közben nem engedünk a művészi színvonalból. Természetesnek tartom, hogy leírja a szakma azokat, akik elvtelen

kompromisszumot kötnek. Vagyis, ha szórakoztató zenét kérnek, esetleg játsszunk azt is, de ne Schumannt játszunk szórakoztató zeneként, illetve ha már szórakoztató zenét játsszunk, vegyük komolyan a műfajt, s csináljuk jól.

– Akkor most nevelni kellene a közönséget, vagy kiszolgálni?

– Hiszek a nevelés fontosságában, de nem lehet eltekinteni a közönség igényeitől. Persze vannak esetek, amikor az ember már nincs tekintettel a közönségre. Ha egy Bach szólószonátát játszom koncerten, akkor már nem érdekel, hogy ebből mennyit ért a nagyérdemű, de egyébként igenis figyelembe kell venni a befogadó közeg felfogóképességét.

– Tehát profizmusra kell törekedni?

– Szakmailag feltétlenül. Maximalista már nem vagyok, de egy bizonyos szint alá nem megyek. Ami a jazz-t illeti, ott szinte mindannyian műkedvelők vagyunk, egyszerűen azért, mert ebből nem lehet megélni.

– Térjünk vissza a sokoldalúságra. Ez csupán tehetség kérdése?

– A tehetség önmagában kevés. Az szinte minden emberben van, csak sokan nem ismerik fel, vagy éppen rossz lóra tesznek. Én egyszerűen nem akarom mindig ugyanazt csinálni. Lehet, hogy például hegedűszólistaként nagyobb karriert befuthatnék, de az teljes embert kívánna.

– És mit jelentenek a szólókoncertek a gigantikus műsorokkal?

– Ezek erőpróbák elsősorban önmagam számára, hogy rákényszerítsem magam az intenzív gyakorlásra.

– Szervezés, műsorvezetés?

– Lehet, hogy jó lenne egy professzionális kulturális szervező iroda, hogy mentesítse az együtteseket bizonyos feladatok alól, de felmerül a kérdés, hogy kié legyen a haszon. Alig akadnak olyan emberek, akik önzetlenül a közért akarnak dolgozni. A koncertek, rendezvények, meghívások legtöbbször a személyes kapcsolatok révén alakulnak, s itt előnyösebb a közvetlen tárgyalás. A legtöbb zenész egyébként partikon, cégek rendezvényein játszik, és ezt egyre inkább természetesnek kell venni. A lehetőségek az ismeretség révén alakulnak, s ez így van Amerikában is. A műsorvezetést egyszerűen "rámsózták", amikor kiderült, hogy nyilvánosság előtt viszonylag értelmes mondatokat tudok alkotni. Ez egyébként kihívás is, különösen ifjúsági koncerteken, hogy mennyire vagyok képes lekötni a gyerkőcök érdeklődését.

– Írás, rajzolás, számítógépes grafika?

– Szaklapoknak szoktam írni lemezkritikákat, jazz-beszámolókat. A rajzolásra már nincs időm. Egy-egy jópofa portrét még tudok csinálni, de a kezét már nem vagyok képes lerajzolni. A számítógéphez jobban értek, mint általában a tanárok és a zenészek, de ez viszonylagos, egy szakember sokkal bonyolultabb programokkal tud dolgozni és több lehetőséget kihasznál. A műsorfüzetek, CD-borítók tervezésére egyszerűen rákényszerültem, mert így olcsóbb az előállítás, magam osztom be az időmet, nem másokat kell korrektúrázni stb. De szeretem csinálni.

– Ha választásra kényszerülne hangszerek és műfajok között, hogy döntene?

– A hegedűt és a komolyzenét választanám.

– Életének melyik a legfontosabb területe?

– A tanítás. Azt egyszerűen nem bírom abbahagyni. Legfeljebb a növedék végkimerülése vagy a közeli éhhalál vet véget az óráknak...

Írta: Horváth Ágnes

Bohém Ragtime Jazzband

Az 1985-ben alakult. Fő profiljuk a ragtime, de a New Orleans jazztől a spirituálén és a dixielanden át a swingig minden tradicionális stílust játszanak. Évente mintegy 80 koncertet adnak. 1994-ben és 1995-ben első díjat nyertek a Magyar Dixielandzenekarok Versenyén Salgótarjánban. Eddig két nagylemezük, négy CD-jük és öt kazettájuk jelent meg. Ittzés Tamásnak két szólóalbuma (hegedű-zongora önmagával) jelent meg egy Kaliforniában. A Bohémek 1999-ben második amerikai turnéjukra indulnak, fellépnek Romániában, Németországban.

Meghívó

A Bohém Ragtime & Jazz Fesztivál az Erdei Ferenc Művelődési Központban március 27-én 19 órakor kezdődik.

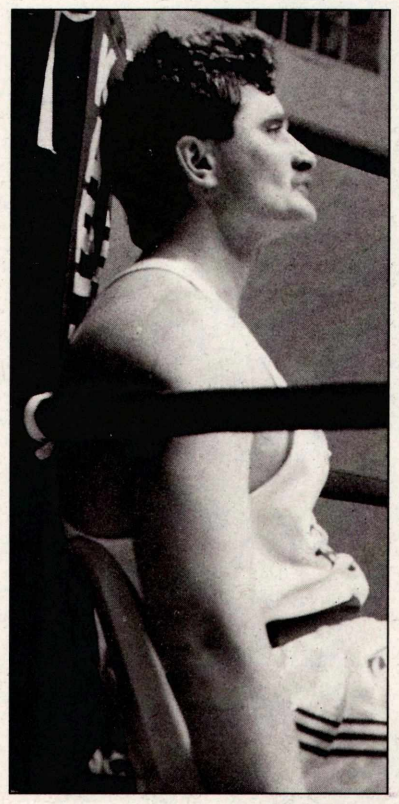
Fotó: Fellegi Jenő

Az együttes tagjai: Ittzés Tamás - zongora, hegedű, tölcséres hegedű, ének, zenekarvezető, Lázár Miklós - hegedű, ének, Lebanov József - trombita, Fodor László - klarinét, altszaxofon, Korb Attila - harsona, zongora, Szászi András - bendzsó, gitár, Török József - bőgő, Falusi Alfréd - dob

ILYEN A BOKSZ

Balzsay Károly Szolnokon ismerkedett meg az ökölvívással. A Tiszaparti Gimnáziumban, még elsősként összeverekedett egy erejét fitogtató osztálytársával, aki bokszolni járt. Az összecsapás a későbbi edző győzelmével végződött. A verekedők barátságot kötöttek és ezt követően együtt jártak edzeni a Szolnoki Vegyi Művek Sportegyesületébe. Két hét múlva már mérkőzése volt és győzött. Megszerette a sportágat. Az atlétikát és a kosárlabdát felváltotta az ökölvívás.

Ifjúsági majd junior válogatott lett. Utolsó éves junior korában elvitte az

Balzsay Károly a szorítóban, 1986.

MTK. Bekerült a nagyválogatottba, habár ott egyszer sem bokszolt. Badari Tibor mellett nehéz volt lehetőséghez jutni, első embernek lenni. Az iskola befejezése után behívták katonának Kiskunfélegyházára. Az akkori feljutásos versenyrendszerben élete legtöbb mérkőzését Kecskeméten bokszolta, számszerint 11-et, és mindegyiket megnyerte. Ettől kezdve a város belopta magát a szívébe.

A katonaság után ismét Budapest következett, az MTK, a Vasas, majd a Honvéd. Erre az időszakra tehető az edzői indíttatása. A segédedzőitől a szakedzői képzésig, a legalsó foktól a válogatottságig mindent végigjárt.

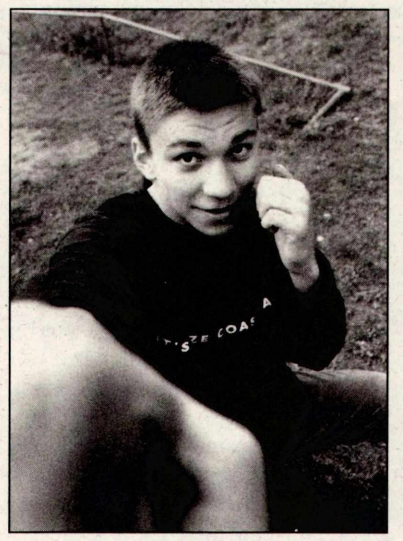
Pár év múlva edzőt kerestek Kecskemétre. Hívták, jöjjön le, nézzen körül, és ebből végül nyolc és fél év lett. Először igen mostoha körülmények között a KTE pályán edzettek, majd az akkori Fémmunkás igazgatójának segítségével felépült a Széktói edzőcsarnok. Az eredmények lassan jöttek. Kezdetben csak "pofozó gépek" voltak a kecskeméti öklözők, majd az akkor még igen rangos versenynek számító csapatbajnokságon ezüstérmet szereztek. 1984-85-86 voltak a legsikeresebb évek. A serdülőktől a felnőttekig nyerték a bajnokságokat. Felnőtt Magyar Bajnokságot is rendeztek Kecskeméten.

1986. augusztusában Balzsay Károly egy nagyon kedvező ajánlatot kapott. Hosszas gondolkodás után döntött. Családjával együtt Paksra költözött. A lendület nyolc és fél évig tartott. De a rendszerváltás, a szakosztály kikerülése az Atomerőmű fennhatósága alól konfliktusokat eredményezett. Elérkezett az újabb váltás ideje.

Sportpályafutása Budapesten folytatódott. Arról, hogy a szakmában maradjon, végül is a fia győzte meg, aki 5 évi kajakozás után már apja nyomdokaiban ifjúsági bajnok öklöző volt. 20 évi edzősködés után szakfelügyelő, majd irodavezető lett, egyetlen kikötéssel: a fiát továbbra is ő edzi. Ifjabb Balzsay Károly 1994-ben nevesebb ellenfeleit legyőzve Diákolimpiát nyert Kecskeméten. Talán ez a jó emlék adta az ötletet ahhoz, hogy édesapjának azt tanácsolja, jöjjenek Kecskemétre. Így aztán elfogadták a megyei szövetség elnökének, Pataki Miklósnak a meghívását. Amit Pataki ígért, megkapták, de az önkormányzat az idén nagyon szűkmarkú.

- Milyen eredménnyel zárták az első évet?

- Több mint 80 egyesület közül a 14. helyen vettem át a csapatot. Egy év múltán megfeleztük az eredményt, és a 7. helyen állunk az egyesületi rangsorban. Ifjú Balzsay Károly megnyerte a felnőtt országos bajnokságot, Mészáros József pedig ezüstérmet szerzett. Kovács József sajnos megsérült az elődöntőben, így csak harmadik tudott lenni. Borsos Kálmán a SB bajnokságon harmadik lett.

Az ifjabb Balzsay

- Mire készülnek 1999-ben?

- A fiam megy a manilai VB-re, és ősszel már lesz két kvalifikálási lehetősége az olimpiára. 9-en mehetnek Európából. Ő azért benne van 9-ben. Mészáros József az EB-re készül és áprilisban Helsinkiben indul egy nemzetközi versenyen. Kovács József a kadett EB-re megy és ebben az évben a 8 közé kerülés a cél. A serdülők közül Borsos Kálmán néz nagy jövő elé.

- Milyennek látja a kecskeméti ökölvívás jövőjét?

- Ha az anyagiakat nézzük, elkeseredik az ember. Ennek ellenére nagyon szép jövőt látok. Mindig földobódok, amikor tele van az edzőterem a kezdők és a "nagyok" edzésén is és mindig jönnek a környékről innen is onnan is ügyes gyerekek és utána meg is maradnak. Ha az önkormányzat is úgy akarja, lesz színvonalas ökölvívás Kecskeméten!

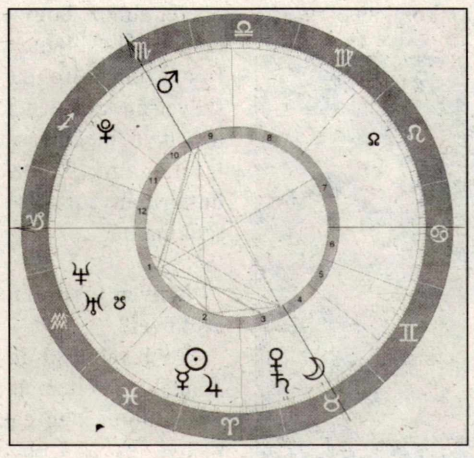

Írta: Zsámboki Anna

Csillagnéző

Március 21-én, éjjel 2 óra 40 perckor a Nap elérte a tavaszpontot, a Kos jegyét.

A csillagászati tavasz kezdeti időpontjára készített horoszkóp szerint a következő tavaszig – legalábbis Magyarországon – a történésekben a Mars játssza a főszerepet, mert a képlet legmagasabb pontján áll, vagyis éjjel fél három után éppen „delelt". Azon a helyen állt, amely az országos horoszkópokban a vezetők ügyeivel kapcsolatos, továbbá a bírákkal és a bíróságokkal, valamint világnézeti kérdésekkel, benne a vallással is.

Az ég „teteje" és maga a Mars is a Skorpió jegyében áll, ahol fokozódik energiája, de a Hold szembenállása és az Uránusz 90 fokos fényszöge miatt ez az energia gyakran rossz irányba fordul.

A Hold – mint a Mars erőinek egyik gyengítője – a föld-elemű Bikában áll, ráadásul a mezőgazdaságot, időjárást, termelést is jelképező negyedik ház közelében, így arra következtethetünk, hogy a természeti csapások miatt keletkező veszteség miatt támadnak súlyos anyagi gondok az év során (ezt nem nehéz megjósolni, hiszen az időjárás az elmúlt másfél hónapban is temérdek kárt okozott már), sokan tönkremennek, elszegényednek a váratlan csapásoktól (Uránusz).

Nem sok jót ígér a Vénusszal szorosan együtt álló Szaturnusz sem, különösen, hogy így mindkettő nehéz fényszögkapcsolatba kerül a Neptunusszal. Jókedvünket tehát erősen fékezik majd különféle csalások, botrányok, politikai és pénzügyi válságok (hiszen a gazdasági helyzetet mutató második ház a Halak jegyében kezdődik, és ennek ura a Neptunusz). Az egyedüli vigasz ebben a reménytelennek látszó helyzetben, hogy a Nap együtt áll a Jupiterrel a második házban ezért az anyagi-pénzügyi gondok megoldására van remény. A Jupiter az ura a Nyilasban lévő tizenegyedik háznak is. Ez ház az ország barátait, támogatóit jelzi, de kapcsolatban van az állam anyagi helyzetével is. A ház elején a Plútó bolygó áll, jó fényszögben a Jupiterrel, s ez megintcsak kedvezőnek mondható. Bár a Plútó többnyire válságokat jelez az adott területen, de segít a megoldásban is. A végeredmény tehát lehet kedvező, csak a célhoz vezető út lesz nehéz. Ezt külön is érezhetik azok a Nyilas jegyűek mostanában, akik december 3-4. táján születtek.

A Nap és a Jupiter pontos együttállása egyébként április elsejére esik, s ez különösen azoknak a Kosoknak kedvező, akik ezidőtájt születtek. Ha déltájban, akkor céljaik elérésében, ha napnyugtakor, a párkapcsolatuk, vagy vitás ügyeik elsimításában segít ez a konstelláció, ha éjfél körül, akkor a családi ügyeket lehet sikeresen rendezni. A Rákoknak és Mérlegeknek viszont óvatosaknak kell lenniük, nehogy optimizmusuk túltengése miatt lessenek a fellegekből. A Bakokat csak azért nem fenyegeti ez a veszély, mert rájuk alapvetően nem jellemző a túlzott derűlátás.

A Jupiter februárban lépett be a Kos jegyébe (12 évenként érinti), és viszonylag gyorsan át is szalad rajta. Június végén már belép a Bikába, de aztán megtorpan, s ősszel újra visszatér a Kos végére, hogy a jegy utolsó öt napján születetteket boldogítsa. 2000. februárjában aztán ismét a Bikában folytatja útját.

A Szaturnusz is errefelé jár. Március elseje óta a Bikában halad, s még a jövő évben is ott tartózkodik. Mostanában az áprilisi születésű Bikák útjába állít akadályokat, teszi próbára a türelmüket, de egy jó Bika hátán akár fát is lehet vágni...

A Vízöntőket egyrészt saját jegyük uralkodója, az Uránusz teszi próbára, amely jelenleg a jegy közepén araszolgat, másrészt a még lassúbb haladású Neptunusz, amely a Vízöntő elején jár. Az Uránusz most a február 4-5-iki születésűeket állítja válaszút elé, néha hirtelen, meggondolatlan lépésekre provokál, ámbár ennek lehet jó kimenetele is. Nem úgy a szemben lévő jegy, az Oroszlán szülöttei esetében. Az augusztus 7-10. közötti születésűek mostanában tartósan feszültnek érezhetik magukat, sokuk hajlik a különcködésre, a hirtelen döntésekre. Hasonló, vagy még nehezebb a helyzetük a Skorpióknak, főleg az október végi és november eleji születésűeknek.

L.A.

Francia kapcsolat

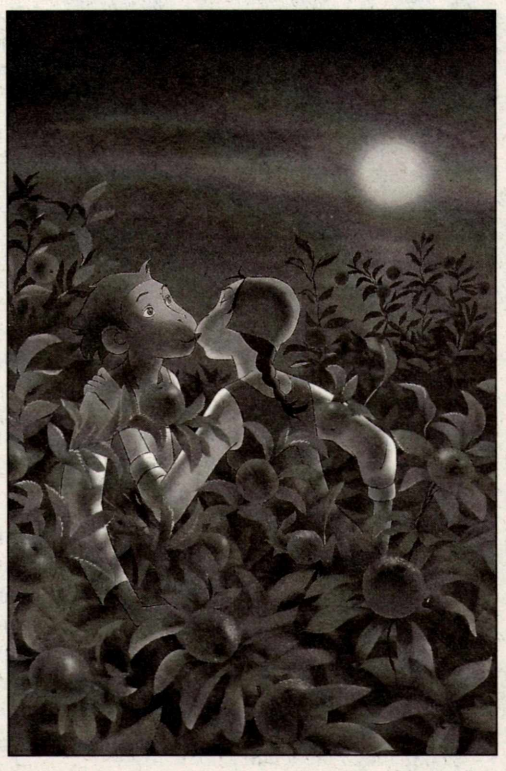
Jean-Francois Laguionie az animációs film neves művésze a március 10. és 12. közötti három napot a Kecskemétfilm Rt vendégeként városunkban töltötte. Látogatásának közvetlen célja legújabb, most elkészült munkájának a bemutatása volt, a Majmok kastélyát a Hollywood Multiplex egyik termében vetítették le az érdeklődök és a közreműködők előtt. A film létrehozásában ugyanis rész vettek a kecskeméti alkotók is .

- Az állatmesék klaszszikus szabályai szerint vajon az emberekről szól-e a Majmok kastélya?

- A film a különbözőségről szól. A téma saját történetem, sok évvel ezelőtt megírtam. Két, ősidők óta együtt élő majomcsapatot egy katasztrófa elválaszt egymástól. Az ügyesebbek a fák tetejére másztak, természeti nép módjára rendezkednek be. Akik a földön maradtak, kastélyt építettek, civilizáltabb életbe kezdtek. Sok idő telik el, megfeledkeznek egymásról mígnem egyszer egy fiatal majom egy baleset folytán lejut, a kastélyba kerül, új szokásokat vesz fel. Ő az, aki kapcsolatot teremt a két világ között. Hogy majmokról vagy emberekről szól a történet, azt a nézők majd könnyen eldönthetik.

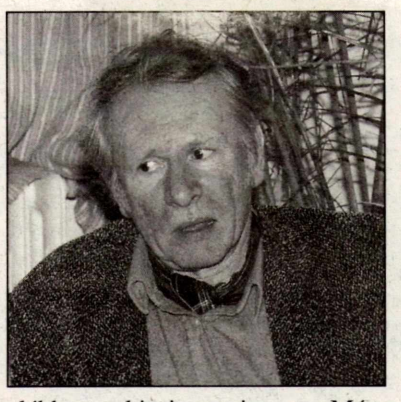
- Milyen körülmények között dolgozik egy francia animációs filmes? Hogyan került kapcsolatba a kecskeméti-ekkel?

- A La Fabrique, az én stúdióm kisebb, mint az itteni, Montpellier mellett, Dél-Franciaországban található, 20-25 ember dolgozik ott. A kecskemétiekkel régóta ismerjük egymást, összeköt bennünket, hogy mindannyian minőségi munkákat szeretünk létrehozni, persze monstre, amerikai típusú sorozatokról nem is álmodhatunk. Vagy 5-6 éve dolgozunk közösen ezen a terven, a film igazi koprodukciós vállalkozás, francia, angol, német és magyar részvétellel.

- Mit tehetnek az európai filmesek az amerikai mozi térhódítása ellen?

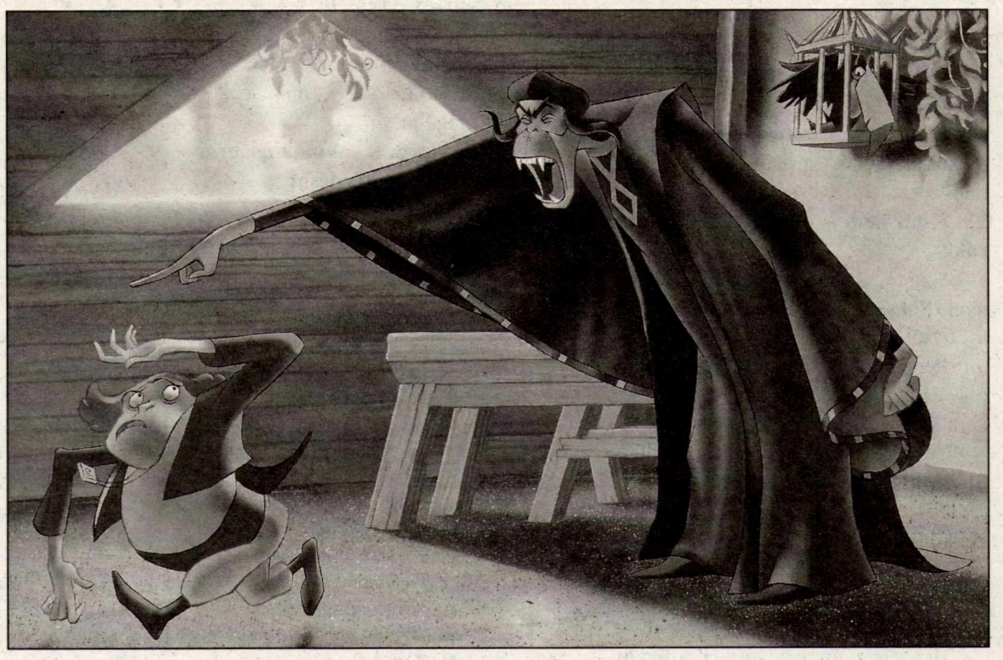
- Szeretném, ha Walt Disney nézőkre gyakorolt hegemóniája legalább egy kicsit meginogna. Mára az nem kétséges, hogy kevesebb anyagi forrásból is legalább azonos szintű alkotást létre lehet hozni. Elmaradásunk inkább a film elő- és utóéletét illetően van, a tengerentúliakhoz képest mi a pénz kis töredékét tudjuk reklámra fordítani.

- Hogyan sikerült a mostani bemutató? Mi következik a Majmok kastélya után?

- Mindig izgalommal készülődöm a bemutatókra, főként, ha olyan emberek előtt kerül rá sor, akikkel együtt dolgoztam. A mostani vetítés, azt mondhatom jól sikerült. A forgalmazás természetesen még az igazi kérdés, ennek helyzete csak a most kezdődő hat hónapos periódusban alakul, otthon a Canal + és a France 3 televízió már a gyártás folyamatában benne volt.

Hosszú, nagy munkák után bizonyos fokú fáradtság persze mindenkin érződik, de ha a Majmokat jól fogadják, akkor új terv megvalósításába kezdek. Jules Verne-nel kapcsolatos filmet szeretnék csinálni. Természetesen a kecskeméti stúdiót bevonva, az itt dolgozók közreműködésével.

"Szórd szét kincseid"

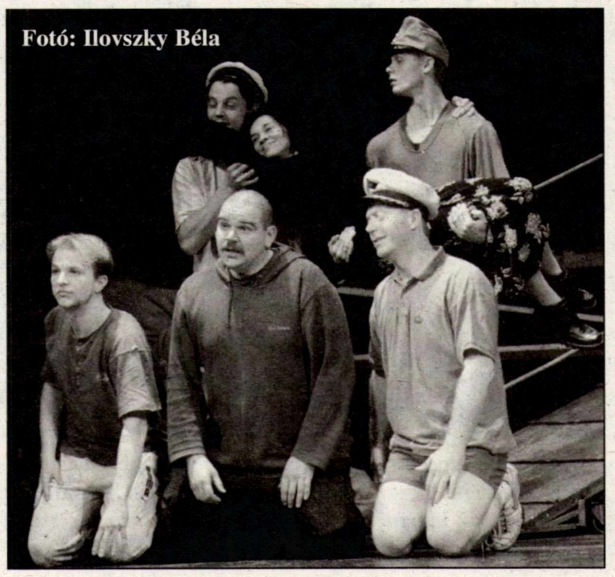
Horváth Mari...

... és Pócs Judit képzőművészeti kiállítása a petőfivárosi Bagoly utcai rendelőben megtekinthető munkanapokon 9 - 19 óráig. Kép a megnyitóról.

SZÍNHÁZI ELŐZETES

Újra fúj a Szabad szél?!

Dunajevszkij klasszikus, szocialista, óceánjáró operettjét, a Szabad szélt próbálják a Katona József Színházban. Látva a próbákon a színészek jókedvű lubickolását a jobbnál-jobb szerepekben: vidám, nosztalgikus dallamokat dúdolgató színházi estre számíthat a közönség.

Fotó: Ilovszky Béla

Többeknek: lapunk megvásárolható a város és környéke újságárusító helyein, ingyen hozzáférhető a közintézményekben, valamint ingyen megrendelhető a szerkesztőség címén, telefonján.

Köztér
Kecskeméti közéleti lap
Alapította: Kerényi György
Szerkesztő: Nagy Mária
A szerkesztőség címe:
6001 Kecskemét pf.: 483
Ceglédi út 38.
Tel./Fax: 76/410-260, 485-720
Telefon: 06-30/928-25-17
Kiadja: az Extra Piac Kft.
6000 Kecskemét, Petőfi S. u. 1/a.
Felelős kiadó: Székely Zsolt
Előkészítés: Hegedűs József
Nyomtatja a Lajosmizsei Nyomda
Igazgató: Burján Norbert
ISSN 1418-9712
A fotókat Haydu Tamás készítette.